

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-banában petít sor egyeztet 20 fillér,
minden következéskor 16 fillér.
Nyitár petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 851.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 24. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, február 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Változtatások a választói törvényen.
- Mit irt a cár a királynak?
- Tisztelgés az új rendőrfőkapitánynál.
- Milyen az erőszakos bihari választás?
- Vihar Pécska köztség közgyűlésén.
- Báró és cigányleány szerelme.
- Erzsébet királyné titokzatos leánya?
- Törökök hadiszerecséje.
- Konfliktus miniszter és egyetem között.
- Tarkaságok.

Az ügyvédi inkompatibilitás.

Arad, február 13.

A választójog reformjának vizein fölmerültek az inkompatibilitások kérdései. Kétféle inkompatibilitásról esett szó: egyről, a melyet meg akarnak szüntetni, és egy másikkól, amelyet most akarnak megcsinálni.

Az első: az ipari összeférhetlenség kérdése. A gyáripár vezetői a választójog reformjában törlését kívánják annak a törvénynek, amely szerint az állammal szerződéses viszonyban álló intézet, vagy vállalat igazgatósági tagja nem viselhet országgyűlési mandátumot. Ez a rendelkezés az ipari munkaadók elsőt rekeszti ki a parlamentből. Amikor tehát — mondják a gyáripárosok, — a választójog reformja az ipari munkásságnak új teret ad a törvényhozásban, — jogos, hogy a nagy munkaadók, a gyáripár képviselői ne legyenek onnét kitéve.

A másik, az újabb, még ki nem mondott inkompatibilitás: az ügyvédi összeférhetlenség problémája. A képviselőház

választójogi bizottságának mai ülésén Tallián Béla báró olyan módosítást kívánt, hogy az ügyvéd, a míg képviselő, ügyvédi gyakorlatot ne folytasson. Az indítvány kétségtelenül a kijárók, szabatosabban: az üzletszerű kijárók rendszerét akarja a parlamentből kigyomlálni. Az újabb és régebbi, kipattant, félig eltussolt és egészen suba alatt maradt botránnyok adatai kétségtelenül igazolták, hogy ezt a rossz szagu mesterséget nagyrészt a képviselőháznak ügyvéd-tagjai tüzték, akiknél ez a törvényhozói hivatásnak és befolyásnak jogtalan, sokszor erkölcstelen tökécsítését jelentette.

Azonban kell-e, lehet-e e miatt a parlamenten olyan erős amputációt végezni, mint aminőt a Tallián Béla reformjának keresztülvitele jelentene? A mai képviselőházat talán kevesebb joggal lehet fiskális-parlamentnek nevezni, mint az előbbieket; de azért a képviselőknek igen nagy százaléka ügyvéd. Ügyvéd, aki gyakorlatot folytat. Hiszen a képviselői fizetésből Irányi Dániel óta nem tudnak megélni a honatyák: azt kimondani pedig, hogy az olyan ügyvéd lehessen képviselő, akinek van akkora vagyona, hogy az ügyvédi munkára ne szoruljon — nem lenne méltó egy olyan parlamenthez, amely a politikai jogokat ép demokratizálni akarja.

Az a kérdés: vajon *kijárogat-e* minden képviselő, aki mandátumának ideje alatt az ügyvédi gyakorlatot nem hagyja félbe? Csak úgy nem, mint ahogy nem mondhatni, hogy minden gyárigazgató, aki képviselő lesz, panamázik. Amikor tehát megakarnak szüntetni egy igaztalanságot, amely egyik hatásában a parlament színvo-

nalát csökkentette, kár lenne a helyett, vagy a mellé egy újat életre kelteni, amely — ismerjük el, — a parlamentet sok értékes, hasznos, talán alig nélkülözhető tagjától fosztaná meg.

A hibák, bűnök, erkölcselenségek megszüntetésének nem is helyes módja az, hogy az egyes bűnösök és hibások kedvéért kizárunk a parlamentből egy egész osztályt, hogy ezzel az alkalmát is elvegyük a bűnnek. Tessék — mint azt Hegedüs Lőránt legutóbb egy aradi gyűlésen mondotta — szigorú büntetést szabni arra a gyárigazgatóra, aki a törvényhozói befolyását arra használja föl, hogy a vállalata részére az államtól jogtalan előnyöket csikarjon ki. És ép úgy érje kegyetlen megtorlás azt a képviselőt is, a ki olyan közbenjárásra használja föl politikai összeköttetéseit, a mely már nem tartozik az ügyvédi foglalkozás köréhez. De tovább is lehet menni: érje büntetés a kormányoknak azt a tagját is, a ki az ily befolyás kedvéért akár az állami érdekek rovására intézkedik, akár az egyenlő elbánás elvét sérti meg.

Bizonyos — és ez Tallián Béla mellett szól — hogy a közállapotok, a hivatali élet jó birté, tekintélye érdekében tenni kell valamit. Nemcsak a Pallós-eseit, nemcsak a talpfák ügyei: egyebek is erősen megviseltek Nyugateurópában a felőlünk való jó véleményét és a hozzánk való bizalmat. De a közélet gyógyításában az eseteket kell irtani és nem egyes osztályokat büntetni, mivel közöttük bűnösök akadtak és ezután is akadhatnak. Mert ha a praxist folytató ügyvédeket kirekesztik a parlamentből és a

A föld alól.

Irtá: Szederkényi Anna.

Minden esztendőben egy egy új réteggel nőtt az utca. Elemista gyerek korában egy egy lábnyira tapadt a ház falához. Azután még vagy husz centiméter, megint husz centiméter... Együtt növekedtek. Mikorra Pál a varrógépig nőtt, a poros aszfalt az ablakon leselkedett be. Megszokták egymást. Pál az utcát, az utca Pált.

Mikorra beesteledett, nagy bejött a Pál lába a géphajszolásba, hogy magától, egészen önkénytelenül is hajtott. Nem kellett rá figyelni. A lábfej magától is nyomta a talpat le-föl. A kerék forgott, a tü cikázva öltögette a nagy öltéseket az olcsó üzleti munkába. A vászon, a darócposztó engedelmesen simul a kopott polituron és Pál megpihentette szemét a szürke aszfalton.

Milyen nyugalmas, milyen csöndes. Terül nyulik masszira, talán vége sincsen. Egyforma mozdulatlan, hallgatag. Mindegy neki, hogy ki tapossa. Akár finom sevrő, akár fényes lakk, akár nagy, otromba, idomtalan, elvások, kívül belül lyukas csizma. Mindegy neki, hogy ruganyos, bárszony ülésű, gummikerekű vagy hangosan larmázó, lelketlenül tolakodó, mindent legázoló, pénzes automobil, nagy, döcögős, teher alatt roskadozó stráfkocsi. Az utcának mindegy. Szürkén, hol porosan, hol sárosan csak néz kőszemével Pálra és ha jön

az este, akkor tompa árnyékával csöndesen be földi a kis faszindelyes házat, amelyikre ráért.

Ilyenkor kijött Pál egy pillanatra. Fázósan, őszelapulva, félve surrant végig a házak tövében. Fürgén, aprózáva, könnyen lépegetett, mintha kimélte volna az utcát, hogy ne nagyon tapossa meg. Nem igen nézett föl. Bántotta szemét a fény. A sok akaratosan, mereven fölfelé nyuló lámpa kinőtt a földből. Pál észre sem vette honnan, egyszerűen csak voltak, világítottak, ragyogtak. Gödös sugaraik kényesen siklottak végig a sápadt, színtelen, vértelen pincevirágon. Pálon, aki hunyorogva szökött a mellétutkába. Lihegve loholt az üzletbe, átadta a munkát és elhozta az újat.

Menekült haza. Óvatosan, engedelmesen, vigyázva került ki mindenkit. Idegenek, furcsák voltak neki ezek az alakok, akik bátran, kifeszített mellel hangosan, larmásan sürgölődtek, forgolódtak körülötte. Nem igen mert a szemükbe nézni, pedig kíváncsi volt rájuk. Tekintete csak úgy lopva surrant végig rajtuk. Ilyenek! Ilyenek ők, akiket csak a járásuktól, cipőjükről ismert Pál.

Napról napra, hétről hétre, hónapról hónapra nem lát belőlük mást, csak formátlan, kisebb nagyobb lábakat, amint eltopognak az ablak alatt. Cipőjük árnyéka odaesik a posztóra és Pál leg-többjét már ismeri.

Jön a nagy, szürke, zsinetápu mamusz, csoszogva, uszva a porban, sárban. Kip! Kop! Jön a

hetyke, magassarku, kis, fekete fűzős; egy kettő, egy kettő! Utemre lépegetve jön az előgombos, oldalt cugos; bum bum! Jönnek össze vissza, topogva a tisztítatlanok. Némelyik egész közel ér az ablakhoz, befröcsköl sárral és egész porfelhőt vágva, elhomályosítja. Krsz... Krsz!... Jön a telemás, a spárgával megkötözött; hip-hop, hip-hop! Utána jön suhanva, lágyan, formásan, finoman, diszkrétan, fénylőn, illatosan a kis rózsaszín-könnnyű, hájos selyemtopán.

A Pál szive megdobb a kopott, polituron varrógép mellett. Kipirosodik vészegény arca, félve néz körül. Nem látja senki, nem látta más, csak a szürke aszfalt, az meg nem szól senkinek. Ört áll mozdulatlan, keményen az ablak előtt és védi, takarja, melengeti Pált. Mikor jön a tél, akkor terjeszkedik, nyújtózkodik és gőzölgő párját behelhel Pálhoz és olyankor átmedvesednek a falak. A piros forgács kezetartó megint fakóbb lesz egy árnyalattal. A tükrör lapján ismét képződik egy nagy barnássárga folt. A futóka buján zöldül és már egészen a padlóra borul a gőzös meleg-házi levegőben. Pál ezt szereti. Jól érzi magát ilyenkor.

Néha olyan különösen néz maga körül. Ha reggel a tükrőbe pillant, látja, hogy szája, füle, szeme, orra van. Ni, hiez ő ember. Pedig, mintha nem is lenne az. Hát mi? Ki tudja. Az igazi emberek fön vannak, fön a magasban. Ott larmáznak, szágúdoznak karöltve, összekapaszzkodva,

kijárási rendszerét nem irtják ki: hol van a biztosíték arra, hogy ezt a jövedelmező foglalkozást az ügyvéd-képviselőktől nem fogják más foglalkozásu henytyák átvenni?

Változtatások a választói törvényen.

— A miniszterelnök engedményei. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, február 13.

A mai nap politikai eseménye Lukács László miniszterelnök beszéde, a melylyel a választójogi bizottság a parlamenti reformról szóló törvényjavaslat általános vitáját be is fejezte. A miniszterelnök beszéde igen jó hatást tett, mert a kormányelnök konciliánsnak mutatkozott mind azokban a kérdésekben, a melyekben az engedékenység a javaslat alapelveit és a javaslatban megóvni óhajtott nagy nemzeti érdekeket nem érinti. Így kijelentette, hogy ha a részletes tárgyalás során aggályok merülnek fel arra nézve, vajon célszerű-e fenntartani azt a tervezett intézkedést, a mely a munkások választójogát többi között ahhoz köti, hogy két esztendőig egyazon munkaadónál dolgozzanak, úgy hajlandó ezen a korlátozást esetleg eljéteni. Sok félreértést is eloszlatott a miniszterelnök. Így mindenekelőtt azt, mintha a mezőgazdasággal foglalkozó népességgel a javaslat mostohán bánnék. A javaslat szerint a jövő választók közül 59 százalék a mezőgazdasággal foglalkozó polgárság köréből fog kikerülni. *A harminc éves korhatárt a kormányelnök elejtendőnek nem ítélte.* Bajos is volna más korlátját találni annak, hogy az ország értelmisége őt megillető vezető szerepét tovább is megtartsa és hogy a munkásságnak ne jusson teljesen domináló szerep a polgárság egyéb osztályai felett, holott kétségtelen, hogy ez a munkássztály minden megbecsülése mellett sem volna igazságos a többi osztályokkal szemben. A miniszterelnök fejtegetései mély benyomást gyakoroltak hallgatóságára.

A választójogi bizottság üléséről a következőket jelenti tudósítónk:

A képviselőház választójogi bizottsága ma befejezte a választójogi javaslat első fejezetének általános vitáját, amelyben ma még Vargha Gábor, Telecsky Kristóf, Szulyovszky Gusztáv, Latinovics Pál, Tallián Béla báró, Melzer Vilmos, Szentiványi Gyula és Ugron Zoltán szólalt föl. A

vita végén fölszólt Lukács László miniszterelnök is.

Holnap megkezdik a javaslat első fejezetének részletes tárgyalását.

A mai vita.

Az első fölszóló Vargha Gábor volt. Csak olyan reformot hajlandó támogatni, amely a magyarság szupremáciáját biztosítja. A kormány javaslata megfelel ennek a szempontnak s ezért általánosságban örömmel elfogadja. Azok a fölszólások, melyek az erdélyi magyarság veszedelmét esetelték, kell, hogy gondolkozóra ejtsenek minden jóérzésű magyar embert. Ezzel a veszedelemmel szemben sürgős és mélyreható akcióra van szükség. A közigazgatás államosításának nyomom kell követnie a választójogi reformot, még pedig a községi jegyzői kar államosításával együtt.

Telecsky Kristóf az ipari munkásság számára minél liberálisabb jogterjesztést kíván. A sokat hangoztatott nemzetiségi veszedelemmel szemben utal a szerbek hazafiságára, a mely a legnehezebb időkben is megállotta a próbát. A 30 éves korhatár leszállítását óhajlja. A 20, illetve 40 koronás adócenzust magasnak tartja.

Sulyovszky Gusztáv azokkal a fölszólásokkal szemben, melyek a felvidéki nemzetiségi mozgalmakat esetelték, kijelenti, hogy a maga részéről soha se tapasztalt olyan jelenséget, mely arra vallana, hogy a tótok kétfelé gravitálnak. Kivánságok gazdasági és kulturális természetűek s egy kis jóakarattal teljesíthetők a nemzeti érdek sérelme nélkül. Sajnája, hogy az ellenzék nem vesz részt a reform tárgyalásában, de ezért a távozásáért reája háru minden felelősség.

Latinovics Pál Issekutz Győzővel szemben a reform minél gyorsabb megoldásának híve. Az ipari munkások jogkiterjesztését szívesen látja. A hat elemi osztály elvégzése, olyan feltétel, melynek a legtöbb helyen nehezen tud a lakosság megfelelni. A 30 éves korhatár a mezőgazdasági népesség szempontjából nem kívánatos. A területi cenzussal szemben az egységes adócenzust óhajlja.

Tallián Béla báró szerint a radikális jogkiterjesztés a parlament színterének lesüllyedését fogja eredményezni. Ha a reform következtében 60-80 nemzetiségi és 20-30 szocialista képviselő kerülne be a parlamentbe, ez kész veszedelem lenne a magyarságra nézve is. Az osztályparlament vádját nevetségesnek tartja, mert a magyar törvényhozás ötven esztendőn keresztül mindig az ipari érdekeket pártfogta a mezőgazdaság érdekeivel szemben. Helytelennek tartaná, ha most megint az ipari munkásságot favorizálnák a mezőgazdasági népességgel szemben. Sürgösti a reformmal kapcsolatban a népoktatási törvény végrehajtását. A területi cenzus a magyar vidékek rozására fog érvényesülni. *Kívánja annak kimondását, hogy az ügyvéd, ha képviselővé*

választják, ne folytathasson gyakorlatot. A közigazgatás államosítását a jegyzői kar államosításával együtt kell végrehajtani.

Melzer Vilmos után, aki a szászok szempontjából foglalkozott a javaslattal, Szentiványi Gyula mondott rövid beszédet.

Ugron Zoltán szólalt még fel, majd a miniszterelnök mondott nagyobb beszédet.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Lukács László miniszterelnök azokkal szemben, akik a javaslat tárgyalásának elhalasztását kívánják, erra hivatkozott, hogy a mai politikai helyzetért nem a kormányra háru a felelősség, hanem az ellenzékre: a kormány mindent megtett, hogy az ellenzékét rávegye a parlamenti tanácskozásban való részvételre, de hogy ez nem sikerült, arról a kormány nem tehet. A reformot most már nem lehet elodázni.

Antal Gézának azt az álláspontját, hogy a választói jogosultságot a magyarul írni és olvasni tudáshoz kellene kötni, nem helyesli, mert ez igazságtalanság lenne a nemzetiségekkel szemben. Az, hogy a nemzetiségek nem tudnak mind magyarul, első sorban a magyar állam lelkiismeretét terheli. A nemzethez való hűség és ragaszkodás különben sem függ a magyar nyelv ismeretétől.

Rónay Jenőnek azt az indítványát, hogy az aktív és passzív választói jog között különbséget kellene tenni, szintén nem fogadja el, mert ez a választók szabad akaratának megszorításával járna. A reform és a választókerületek új beosztása között szerinte is junktim van, az erre vonatkozó két törvény tehát egyszerre fog életbelépni. Mindig híve volt a közigazgatás államosításának, de a választójogi reformmal egyidejűen csak a községi jegyzők államosítását tervezi.

A szavazók 30 éves korhatárainak leszállításához semmiesetre sem járul hozzá. A választójogi állami és politikai jogosultság, melynek főkölléke az érettség, ezt pedig csak a magas korhatár biztosítja. Az egész reform munkában arra is ügyel, hogy a hatvanhetes alap védelme és az Ausztriával való állami kapcsolat fontartása, valamint a kormányzásnak folytonossága biztosítva legyen és hogy a különböző politikai árnyalatok ne nagyon gyors váltakozásban kövessék egymást.

A titkosságot európai példák után és az ipari munkások kívánságára vette bele a javaslatba, a városokra vonatkozóan; ha a többség még ebben a formában is ellenzi a titkosságot, akkor a kormány is a nyílt szavazás mellé áll.

nevetve, káromkodva a napon. Világosan, piroosan, csillogó szemekkel sietnek és egyszerűen elgázolják, félrelökik, eltáposnak Pált, ha közéjük téved.

Pál nem is ember . . . Pál földönjáró kísértet, akinek koporsója előtt gránitszilárdasággal áll őrt az utca. Hip hop, hip-hop . . . jön vissza a kis rózsaszírom-könnýű selempő . . . Pál vérszegény arca biborra gyul és lopva körülöz. Nem látja senki. Csak az utca néz szürkén, tompán, porosan. De az nem árulja el. Föláll az ablak mellett Pál. Zöldessápadt homloka majd a felső ablakfaig ér. Egész testét átjárja a forróság. Ugy érzi, két ragyogó szemnek meleg sugára siklott végig a homlokán. Egy pillanatra erősnek, nagyakaratusnak érzi magát. A pincevirág beteg csirái megfeszülnek, nyújtózkodnak. A szürkésfahér levelek terjeszkednek, nagyot lélegzenek, mint társai, akiket sok sok levegő, erős, termékenyítő napfény nevelt.

Pál az ajtó mellé szökken. Lenyomja a kilincset. Pál akar. Am egy pillanat alatt belezug lelkebe a hatalmas, lüktető élet, a ragyogás, a nagy házak, a láрма, a sok-sok ember, a tülekedés, tolongás. Az élet szelétől megborząd a pincevirág, odaesik a kopott poliuros varrógép mellé. Labai nyomják a talpat le föl. A kerék kattogva indul meg, a szövet engedelmesen simul a fényes tü alá. Pál fölemeli néha pillantását. Az utca pöffeszkedve néz vele szembe.

Pálnak úgy tűnik föl, mintha az utca súlyos ökle a vállán nyugodnék és nyomná lefelé és ő kisebb, egyre törpebb lett a nyomás alatt. Lassankint egész hozzáűzült az utcahoz. A szállongó por befestette a haját, az arcát, a mellét, be az egész embert. A topogó lábak fölvaltották egymást.

Csak a hűpihe rózsaszírom selyempőcske maradt meg. Más lett ez is, már hányadszor más, egy számmal kisebb, egy számmal nagyobb. Pál nem tudja ezt. Várja nap nap után a régi izgalommal, türelmetlenül. Egész közel húzódik már az ablakhoz. De mégsem láthatja jól. Csak szürkét, sok szürkét lát homályos két szeme.

Ezért haragudott meg Pál az utcára. Mikor már másodszer, harmadszer, negyedszer sem látta a kis cipellőcskéket, öklével, megfenyegette az utcát. Ő az oka mindennek. A kevély, lelketlen utca már ezt is eltakarja. A kecses, finom, illatos, karcus kis topánt. Az utca, az utca ezt is ellopja tőle. A lelketlen utca, amelyik eltemette Pált elevenen, mely addig addig terjeszkedett, míg egyszerre urrá lett fölötte. Ujra megfenyegette csontos öklével az utcát.

Gyűlölködve néztek egymásra ezután. Hangozan viaskodtak. Az utca maszatos, sáros levet eresztett magából és ugyonosan csorgatta be a Pál ablakán. Ezzel sem elégedett meg. Zöld penészgombákat nevelt és kitelepítette őket a Pál odvának falára. A tükör egészen megfeketedett. A zöld folyóka megbetegedett és lankadtan, hervadlan hullajtotta leveleit.

A kopott, poliuros varrógép megrepedezett.

Feneketlen gyűlölet lobogott már benne. Várt valamit. Ő maga sem tudta, hogy mit. Valami hatalmas dolgot, mikor majd ő, Pál, megfizet az utcának. Amikor ő rugni, harapni, tépni, törni fogja az utcát, a kevély, gögős utcát. Hitte, fanatikusan, rendületlenül, hogy eljön az a nap.

És egyszerre . . . egy este . . . Szokatlan láрма, harsogás, csörte és az utcán. Az utca regett, megmozdult nyögött . . . Most, — most . . . Pál tudta, egész biztosan tudta, hogy eljött az idő. Tabolyuitan kapkodott, ide oda a szobában. Az ablakhoz, az ajtóhoz ugrott, kirohant, ki . . . Ah! az utca! . . .

Az utcából millió és millió ember nőtt ki. Mind csupa csupa nagy, erős emberek. Fényes csákányokkal, fejszékkel csattogva, döngetve az utca testét. A csákányok szikrákat hánytak, az emberek pirosak voltak. A szemük világított, mint a nap. Pál lázasan, hitetlen nézte az egészet. Nem értette, hogy miért, de látta, hogy életének zsarnokát török, zuzzák, tiporják az emberek és különös, csodálatos dall énekelnék hozzá. Vértelen kis teste kinyújtózott Pálnak. Gyöngé karjába erő gyűlemlett, fölkapott ő is egy éles csákányt és vágott. Nagyot csattant a csákány a kemény kővön. Am gyöngé kézben volt. Viisszarugott és melbe vágta Pált a nyele . . .

Kis szikár teste bémán hullt le és elnyult magával tehetetlenül a kötörmelékek közt. Körülötte pedig harsogott a dal, csattogott, szikrázott a kő és tomboltak, riogtak az emberek . . .

A tanácskozás folytatása.

A miniszterelnök beszéde után az első fejezetet általánosságban megszavazták.

Nagy Ferenc és Issekutz Győző szónokai a feminista kérvényeket; mind a ketten azt ajánlották, hogy legelőször a hivatalnoknőknek meg kell adni a választói jogot.

Lukács miniszterelnök ezzel szemben arra utalt, hogy a javaslat megokolásában előadta azokat, amelyek miatt a nők szavazati jogát megelőzte.

A bizottság úgy határozott, hogy a feminista kérvényt egyszerűen irattárba tételi. Ezzel az ülés véget is ért.

Tisztelges**az új rendőrfőkapitánynál.**

(Greén Nándor a modern rendőrségről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 13.

Urbán Iván báró főispán ma a következő átiratot intézte Greén Nándor főkapitány helyetteséhez:

Tekintetes Greén Nándor
tb. főkapitány Arad.

Az 1886. évi XXI. t. c. 80. §-ában gyökerező jogomnál fogva Tekintetességét kinevezem Arad szab. kir. város rendőrfőkapitányává. — Felhívom, hogy a hivatali eskü letétele végett Arad szab. kir. város polgármesterénél haladéktalanul jelentkezzen.

Arad, 1913. febr. 13.

Urbán, főispán.

Ma délelőtt küldötte el Urbán Iván báró főispán Greén Nándor főkapitánynak ezt a kinevezési okmányt és egyúttal átiratot intézett Varjassy Lajos polgármesterhez, amelyben értesíti a város közönségét a kinevezés megtörténtéről.

Maga az a tény, hogy a főispán pályázat mellőzésével nevezte ki Greént, bizonyítja, hogy ismét olyat cselekedett, ami az egész város közönségének felfogásával egyezik. Mindenütt osztatlan örömet és meglepedést kelt a főispánnak ez a fontos lépése, mert Arad város minden polgára, minden tekintetbe vehető különbség nélkül Greén Nándorban megnyugvással látja Sáriót Domokos utódját. Huszonhárom esztendeje áll a város szolgálatában, az élete nyitott könyv, a működését ugyszólván napról napra, lépérről lépésre figyelemmel kíséri a legnagyobb nyilvánosság. Róla, egyéniségről, mint tisztviselőről, mint rendőrrel, mint emberről kineveztetése alkalmából újat mondani nem kell. Bizalom és megnyugvás fogadja őt a rendőrség vezető állásában és a város közönsége abban a reményben néz működése elé, hogy a vezetésére bízott intézményt egészséges és becsületes szellemben tovább is fejleszti.

A főispán dekretuma, mint említettük ma délelőtt érkezett meg a városházára és csakhamar híre futott a nevezési eseménynek. A főkapitányt a kinevezés arra utasítja, hogy haladéktalanul tegye le a hivatali esküt a polgármester előtt. Greén felkereste Varjassy Lajos polgármestert és abban állapodtak meg, hogy a szombaton megtartandó tanácsülésben lesz az eskütétel.

Fél kettőkor a diszbe öltözött egész rendőrtisztikar, a detektív testület és a rendőrlégénység küldöttsége a főkapitányi hivatalos helyiségben gyülekezett, hogy új főnökét üdvözölje. Beretz Ferenc kapitány szólott a testület nevében, az igazi barátság és kollegialitás melegségétől áthatott beszédben a következőket mondta:

— Tisztelt Főkapitány Ur. Szerelt Főnökünk. Öszinte örömmel járulunk mi is, munkásságának osztályosai főkapitány ur elé üdvözetünkkel, most, midőn végleg átvesszi annak a hivatalnak vezetését, melyet eddig is hosszú időközön át oly módon látott el, hogy annak végleges viselésére úgy hivatali felelős, mint a közvélemény részéről méltónak találattott. Mi, akik bár kisebb arányokban, de szintén részt veszünk a közbiztonsági feladatok ellátásában, vagyunk leginkább

hivatottak elbírálni azt, hogy főkapitány ur mily munkát végzett eddig és mily feladatok elvégzése vár ezután rá. A tisztviselő életében mindig örömteljes pillanat az, midőn pályáján előre halad, bizonyos megnyugvást érez, hogy tehetsége, munkázkodása és fáradozása elismerésre talál. Am ez az általános elv nem alkalmazható a főkapitányi állás elfoglalásánál, mert ennek az állásnak elfoglalása a hivatali előlépés okozta örömmel azt a nagy gondot is teremti, hogy egy nagy város közbiztonságának megőrzését veszi vállára. És midőn főkapitány ur ezt az állást elfogadta, joggal tudatában volt annak, hogy a rá bízott nehéz feladatokat elvégezni képes. Bizonyítéka annak múltja, a múltban kifejtett munkássága. Eddigi működése az, ami a város polgárságánál is örömet és meglepedést keltett, hogy azt kapta vagyona és élete legfőbb örödjéül, akiben a teljes garancia megvan, hogy a rá bízott nagy és felelősségteljes feladatokat elvégezni képes. A polgárság örömeiben osztozunk mi is, a rendőrség személyzete, mert tudjuk azt, hogy oly vezetőt kaptunk, akinek irányítása mellett munkánk megkönnyül. Kérjük főkapitány urat, hogy jó indulatát velünk szemben jövőben is tartsa meg, viszont határozott ígéretet teszünk, hogy csakély erőnkkel mindenben azon leszünk, hogy fáradságos és felelősségteljes munkájában támogassuk. Kívánjuk, hogy hasznos szolgálatait városunk közönsége sok ideig élvezze. Éljen!

Lelekes éljenzéssel kísérték a megjelentek Beretz lendületes szavait. Látható volt, hogy az egész rendőr tisztikar és a legénység is szívből örül annak, hogy a maguk közül való kiváló ember emelkedett feléjük, akit évtizedek óta mint a szorgalom, a becsületes, igazságos és mindig a kiesenyességektől mentes kollégát, majd előjárót ismertek meg, aki izzig vérig rendőr és tőlől talpig modern gondolkodású, a bürokrata cefposágtól irtózó ember.

Ilyennek mutatkozott Greén abban a válaszban, melyet a tisztelgőkhöz intézett:

— Örömmel adok kifejezést, — mondotta — hogy a tisztviselői kar az én kinevezésemnél általános meglepedéssel és örömmel fogadja, mert ezáltal már most előre is előmozdítva látom az én jövőm munkásságomat. Főkapitányi törént kinevezésemnek ilyen szokatlan és gyors, a feladatok mellőzésével történt elintézésében kitüntetés látok és egyrészt elismerést látok benne az eddig kifejtett munkásságomért, másrészt biztatást és bizalmat látok a jövőre. Én ezt azzal igyekezem meghálálni, hogy fokozott munkássággal, tevékenységgel töreksem feladataimat megoldani és kötelességemet teljesíteni.

— Az én programom a munka, ez volt a múltban és ez lesz a jövőben is. Elvárom a tisztviselőktől is, hogy az ő programjuk is az legyen. A kötelességekről, a feladataról külön programszerű kijelentéseket nem tehetek, mert jól tudjuk, hogy azokat törvények, és törvényhatósági szabályrendeletek körvonalozzák és szabályozzák. Azt azonban ki kell jelentenem, hogy hivatásom teljesítésében az igazságot, jogosságot, méltányosságot, törvényelotti egyenlőséget, pártatlan részrehajlatlanságot, alaptörvényekül tekintem és elvárom, hogy ezeket a tisztviselők és a vezetésem alatt álló minden egyes ember ismerje. Mert csak ezek betartásával fogjuk feladatainkat és kötelességeinket a közmelegedésre teljesíthetni.

Súlyt helyezek arra, hogy a vezetésem alatt álló rendőrség minden egyes tagja ismerje kötelességeit, feladatait, azokat a jogokat, a melyekkel élnie szabad vagy élnie kell, hogy azokkal sem a maga javára, sem mások javára, sem a mások sérelmére vissza ne éljen és mindenki azt tartsa szem előtt, hogy mi vagyunk a város közönségei és nem a közönség van értünk.

— Én az eddigi működésemben mindig azt tartottam szem előtt, minden munkámban mindenkor a köz javára törekedtem és ennek tulajdonítottam azt, hogy ma azon a polcon vagyok, melyre a főispán ur bizalma a mai napon helyezte. Mint kis ember kezdtem meg pályámat a rendőrségnél és fokozatosan jutottam a főkapitányi állásba.

— Fontos és lényeges kérdésnek tartom a rendőrség szervezetét, valamint fejlesztését, mert az a rendőrségnek az egész működésével szoros kapcsolatban van, hiszen mi, akik igen jól tudjuk, hogy a rendőrség épen az ő sokoldalú tevékenységénél fogva az életviszonyok, ugyszólván,

minden fázisába belenyúl. Szükséges tehát, hogy az számbelileg is erős, jól képzett és a modern életviszonyoknak megfelelően fejlődött is legyen, mert csak ez esetben tud eredményesen működni és mert csak ez esetben lehet a rendőrség, mint ez például a nyugati államokban megvan, a város közönségének közhasznú intézménye. Míg egy szervezeten, kiképzetlen, fejletlen rendőrség a város közönségének ugyszólván állandó terhet jelent és amely aztán a működés terén is tehetetlen. Speciálisan a mi rendőrségünket illetőleg dicsekvés nélkül mondhatjuk, hogy az igen sok vidéki város rendőrsége felett áll és ha az ország vidéki rendőrségei között nem is a legjobb, de a legjobbjai közé tartozik. — Ez első sorban a város áldozatkészségének tulajdonítható, másrészt a nyugalomba vonult főkapitánynak, Sáriót Domokosnak elvitázhatlan érdeme. Ezzel azonban nem mondom azt, hogy a mi rendőrségünk akár szervezetében, akár fejlettségében olyan volna, mint aminek a modern életviszonyok ma már megkívánják. Ezen a téren még igen sok rendezni és megoldani váró kérdés van, amit én a jövőbe megoldani szándékozom. Ebben számítok a törvényhatóság támogatására és áldozatkészségére, mert ezt áldozatok nélkül megoldani nem lehet. Ismételen hangsúlyozom, hogy a tisztviselőktől szorgalmat, munkásságot várok, mert csak ez esetben számíthatnak az én támogatásomra.

A főkapitány ezután kezét fogott a megjelentekkel, megköszönte megemlékezésüket és szívélyesen búcsút vett tőlük.

A délelőtti folyamán már igen sokan keresték fel részint személyesen, részint levelben és táviratokban üdvözlésükkel a főkapitányt.

A rendőrség szervezetében egyenlőre személyi változásokat nem okoz a kinevezés. Mint az Aradi Közlöny már hetekkel ezelőtt megírta, a főkapitány a bünygyi osztályt vezető rendőrkapitány kinevezése után is a bünygyekkel foglalkozik majd behatóan. A megüresedett állások betöltéséről a polgármester már a legközelebbi közgyűlésnek tesz jelentést.

A radnai kerület munkapártjának gyűlése. A máriaradnai kerületi nemzeti munkapártja a hó 13-án Bódy Bódog elnöklése mellett a választójogi törvényjavaslat kérdésében Máriaradnán pártgyűlést tartott, mely alkalommal a tárgyalás alatt lévő választójogi törvényjavaslatot alaposan ősmertelevé, miután a javaslat a választói jogot a népesség minden rétegében jelentékenyen kiterjeszti, tehát demokratikus és liberális alaprán fektetve, emellett pedig nemzeti érdekeinket is megvédelmi alkalmas, a párt egyhangulag elhatározta, hogy a miniszterelnöknek és a kormánynak a javaslat beterjesztése és tárgyalása alkalmából bizalmat szavaz; ugyancsak bizalmáról és pártbűségéről biztosítja a kerület képviselőjét Tagányi Sándor dr.-t. Mairovitz Adolf dr. indítványára Urbán Iván báró főispánt a legmagasabb helyről történt kitüntetésé alkalmával a párt táviratilag üdvözli.

A miniszterelnökhöz, a kerület képviselőjéhez és Aradmegye főispánjához az alábbi szövegű táviratokat menesztette.

A kormányelnökhöz intézett távirat ez: Nagyméltóságú Lukács László miniszterelnök urnak Budapestben. Nagyméltóságod által a képviselőházhoz benyújtott választójogi törvényjavaslat jelenleg folyamatban lévő tárgyalása alkalmából, tekintve, hogy a javaslat a választói jognak demokratikus és liberális alapon, nemzeti érdekeink megóvása mellett, jelentékeny kiterjesztését biztosítja, üdvözöljük Nagyméltóságodat és kormányát és a nagyelendőségű munkához teljes sikert kívánva pártbűségünk és ragaszkodásunk felől biztosítjuk. Hazafias üdvözléssel a máriaradnai kerületi nemzeti munkapártja nevében Bódy Bódog társelnök, Mairovitz Adolf dr. kerületi elnök.

A főispán üdvözlő távirata így szól: Méltóságos Urbán Iván báró főispán urnak Aradon. A máriaradnai kerületi nemzeti munkapártja ma megtartott értekezlete alkalmával Méltóságodat a legmagasabb helyről ért kitüntetésé alkalmából legmelegebben üdvözli és törhetlen ragaszkodásáról biztosítja, a párt nevében Mairovitz Adolf dr. ker. elnök, Bódy Bódog társelnök.

Mit irt a cár a királynak?

— Közeledés Oroszországhoz. —

Saját tudósítónktól.

Bécs, február 13.

Hosszu hallgatás után végre megszólal a külügyminiszter és elárulja a monarchia népeit igazító titkot és megmondja miért irt Ferenc József király a cárnak levelet és mit felelt erre az orosz uralkodó és végül milyen eredménnyel járt Hohenlohe herceg utazása Pétervárt.

Pétervárról jelentik: A cár a magyar királyhoz intézett levelét négy birodalmi tanácsosnak és Szasonov külügyminiszternek közreműködésével írta meg. A cár ebben a levelében hangoztatja, hogy Oroszország nem ragaszkodik tovább Ausztria és Magyarország leszereléséhez, mert a kettős monarchia békeszeretetről meg van győződve. Az albán kérdésre vonatkozó rész úgy van megfogalmazva, hogy a legügyesebb diplomata sem tudnak belőle valami határozott dolgot kiolvasni. Ez a rész csak azt mondja, hogy Oroszország távol van minden önző politikától és hogy ugyanazt az eljárást reméli Ausztriától és Magyarországtól is. Udvari körökben jelentik, hogy a balkáni kérdés végleges lebonyolítása után a cár legidősebbik két leánya, Olga és Tatjana nagyhercegnők jegyet fognak váltani a bolgár és a szerb trónörökösökkel.

Bécsből jelentik: Hohenlohe herceg küldetését fejtegetve a külügyminisztérium szócsöve, a Fremdenblatt ezt mondja:

A herceg misszióját mindenütt a béke szimpotomájának tekintették és valóban célja is volt elejét venni annak, hogy politikai nézetkülönbség átvitessék a két udvar viszonyára. Hohenlohe herceg missziója ezt a célt elérte, tanúságát adván annak, hogy a barátságos viszony a két udvar között teljesen zavartalan volt mindig. A két uralkodónak sajátkezű levele, valamint a herceg pétervári látogatásának egész letolyása kedves bizonyítéka ennek.

A mi azonban a politikai kérdéseket illeti, a melyek az utóbbi hónapok folyamán Ausztria és Magyarország és Oroszország kormányai között fölmerültek, a még esetleg fennálló divergenciák tulajdonképpen nem forognak többé reális ellentétek körül, hanem inkább maradványai régebbi időknek, eddig földolatlan lecsapódásai a múltnak, a melyet az utóbbi hónapok történelmi alakulásai tühlyadtak, mert a régi balkáni rivalitásokat a hadisemények tárgyalanná tették. A Balkán a független balkáni népeké. A balkáni népek szabadok és saját lábukon állanak. Ezzel pedig a Bécs és Pétervár között való viszály egykori forrásai is végleg bedugultak.

Ausztriának és Magyarországnak évtizedek óta követett balkáni programját a történelmi események közelebb hozták megvalósulásához és Ausztria és Magyarország hathatós közreműködésének köszönhető elsősorban, ha az az elv, mely szerint a Balkánon független balkáni népek uralkodnak, az egész vonalon és a félsziget valamennyi népénél a megvalósulás stádiumába jutott. Teljesen függetlenül és minden természetellenes akadálytól menten szentelhetik majd magukat fejlődésüknek és érdekeiknek. Ez a természetes eredmény fogja irányítani a többi államhoz való viszonyokat is.

Ausztria és Magyarország az egyetlen nagy hatalom, mely közvetlenül a balkáni államokkal határos, sőt a monarchia maga is részben balkáni állam, mert hiszen, földrajzilag véve, területének majdnem egy kilencedrésze a Balkán-félszigeten fekszik. A legutóbbi alakulás következtében pedig Kelet és Nyugat határa még jobban visszafelé tolódott és az egész balkáni félsziget a nyugat-

európai népcsalád reonjába lép. A szomszédos Ausztria és Magyarország e területeknek és lakosságuknak kulturális szükségleteit speciálisan meleg érdeklődéssel fogja kísélni és igyekezni fog azokat előmozdítani.

A viszonyok ilyen alakulásával lassanként meg is szűnnek a surlódds felületei Ausztria és Magyarország és Oroszország között. Hohenlohe herceg missziója pedig, mely a két udvar között fennálló jó viszony újabb bizonyítéka, bizonyára jelentékenyen elősegítő hatással lesz az ilyen irányu alakulásra.

Tömeg párbaj a német császár miatt.

(Ki köszöntse fel az uralkodót?)

Távirati tudósítás.

Berlin, február 18.

A Berliner Tagblatt küldöns esetről számol be, amely a német császár königsbergi látogatása és a jubileumi ünnepek alkalmával játszódtott le. Az ünnepeken résztvettek a németországi összes diákegyesületek is és elhatározták, hogy a diákegyesületek valamelyik tagja fel fogja köszönteni a császárt. Minthogy nem tudtak megállapodni abban, hogy melyik diákegyesületet érje ez a megtisztelés, úgy döntöttek, hogy sorsot húznak a különböző egyesületek között, s a nyertes egyesület egyik tagja mondja a császárnak a felköszöntőt. Ebben a döntésben az összes egyesületek meg is nyugodtak s így a sors húzást megtartották. A szerencse a felekezeti egyesületeknek kedvezett, s ezek most újból sorsot húztak, hogy melyik felekezeti egyesület járuljon az uralkodó elé. A második sors húzás eredménye szerint a zsidó diákegyesület valamelyik tagjának kellett volna a felköszöntő beszédet elmondani.

Elérkezett a jubileum napja s a zsidóegyesület elnöke éppen fel akart menni a tribünre, hogy elmondja beszédét, midőn az utolsó pillanatban a német diákegyesület elnöke rohant a szószékhez s a zsidók óriási elképedésére ő köszöntötte fel a császárt.

A zsidóegyesület az ünnepély után kérdést intézett a német egyesület utkárságához, hogy miért szegtek meg igeretüket s miért nem hagyták a zsidóegyesület elnökét beszélni, mikor a sors húzás eredménye szerint őt illette volna a beszéd joga. A utkárság azt a felvilágosítást adta, hogy az udvarnagyi hivatal kivánságára történt a dolog, midőn az udvarnagyi hivatal határozottan kívánta, hogy ne felekezeti egyesület, hanem a német egyesület tagja köszöntse fel a császárt. A zsidó egyesület tagjait úgy látszik nem nyugtatta meg ez a felvilágosítás, mert az elnök provokálta a német diákegyesület elnökét, azonkívül a két egyesület is provokálta egymást. A zsidó diákegyesület azonkívül kérdést intézett az udvarnagyi hivatalhoz, csakugyan az ő kivánságára beszélt-e a német diákok elnöke? Az udvarnagyi hivatalból még nem érkezett meg a válasz s a német diákkörökben igatottan várják a furcsa incidens további fejleményeit.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 367
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadónivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — — 151

Milyen

az erőszakos bihari választás?
(Munkapárti győzelem. — Visszavont lemondás.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 18.

Közös minisztertanács.

Lukács László miniszterelnök szombaton Bécsbe utazik, hogy a vasárnap tartandó közös minisztertanácsban résztvegyen. A miniszterelnök a vasárnapi napot Bécsben szándékozik tölteni és legkésőbb vasárnap éjjel utazik vissza Budapestre, hogy a hétfőn, február 17-én megtartandó Lukács-Désy tárgyaláson jelen lehessen.

Bécsből jelentik: Vasárnap, a hó 16-án közös miniszteri értekezlet lesz Bécsben, amelyen — a Bud. Tud. értesülése szerint — Lukács László, Teleszky, Beöthy és Szérenyi miniszterek fognak résztvenni. A magyar miniszterek e célból a szombati nap folyamán utaznak Bécsbe. Ez a közös miniszteri tanácskozás kizárólag politikai kérdésekkel fog foglalkozni.

A bihari mandátum a munkapárté.

Nagyváradról jelentik: Ma reggel kilenc órakor kezdődött meg a választás a bihari kerületben. A pártok fölvonulása minden rendezettség nélkül megtörtént. Az elnök sors húzás útján állapította meg, hogy melyik párt kezdje meg a szavazást. A szerencse Rigó Lóránt Justa párti jelöltnek kedvezett. Dél előtt fél tíz óráig leadtak összesen 103 szavazatot, ebből Rigó 63, Morvay 40 szavazatot kapott. Dél előtt fél tizenegy órakor a szavazatok számaránya így osztott meg: Rigó Lóránt 148, Morvay Zsigmond 110. Később egyre többen szavaztak a munkapárti Morvayra, akinek megválasztását biztosra vettek.

A választás fél hét órakor ért véget. Összesen 1752 szavazatot adtak le s Morvayt 486 szótöbbséggel választották meg a bihari kerület országgyűlési képviselőjévé, Morvai Zsigmond 1119, Rigó Lóránt 663 szavazatot kapott. A választás színében teljes nyugalom uralkodik s a választást sem zavarta meg semmi incidens. Mi sem bizonyítja jobban Udvarhelyi Béla választási elnök partatlanságát, mint az, hogy Benedek János országgyűlési képviselő, ki szintén jelen volt a választáson, megdicsérte Udvarhelyit elfogulatlan és partatlan működéséért. Délután három órakor ugyanis egy csapat negyvennyolcas választó nem juthatott el az urnához s Benedek emiatt panaszt tett az elnöknek, ki rögtön intézkedett, hogy a Rigóra szavazó választók akadály nélkül eljuthassanak az urnához. Egy munkapárti képviselő erre megjegyezte: „Látjátok, mégsem olyan erőszakosak a bihari választások.”

Jelölős Illyefalván.

Sepsiszentgyörgyről jelentik: Az illyefalvai választókerület közönsége Sepsiszentgyörgyön értekezletet tartott, amelyen egyhangulag Szentiványi Miklós, nyugalmazott alispánt jelölték a kerület képviselőjévé. Szentiványi már programbeszédet is mondott a kerületben. A programbeszéd után bankett volt, melyről Tisza Istvánt és Lukács Lászlót táviratilag üdvözölték.

Neugeboren Emil nem mond le.

Budapestről jelentik: Neugeboren Emil mandátumáról való lemondása alkalmából számos bizalmi nyilatkozatot és levelet kapott, a melyben arra kéri, hogy álljon el szándékától. A százkerületi bizottság határozati javaslatot fogadott el, amely szerint Neugeborenenek e lépésre semmi oka sincs és választóihoz való viszonya teljesen változatlan Neugeboren erre a Bud. Tud. értesülése szerint ma este Tisza Istvánnak kijelentette, hogy lemondását, melyet hivatalosan még ugysem vettek tudomásul s nem is iktatták, visszavonja.

Vihar

Pécska község közgyűlésén.

(A katolikus párbér-ügy. — A lemondott előljáróság. — A haláliskola. — Nem kell az aszfalt.)

(Kiküldött munkatársunktól.)

Magyarpécska, február 13.

Néhány hét óta Aradmegye egyik legnagyobb községében, *Magyarpécskán* kiélesedett a hangulat a község lakosai között. Több olyan kérdés került napirendre, amelyben ellentétes nézetek jutottak egymással szembe és az ellentétek még maig sem tisztázódtak teljesen. Ez a harc, amely a községi előljáróság lemondása és a katolikus papi párbér ügyében folyik kifejezésre jutott a magyarpécskai képviselőtestület mai ülésén is, ahol heves jelenetek játszódtak le és izgatott hangulat uralkodott. A papi párbér felemelése és karhatalommal történt behajtása annyira elkésztette a községi lakosság egy részét, hogy a képviselőtestületi ülés előtt a legkomolyabb össztűzéstől tartottak és a községi gyűlésteremmel szomszédos rendőrszobában kézen álltak a magyarpécskai rendőrök is, hogy szükség esetén közbelépjenek. Erre azonban nem volt szükség.

Az ingerült hangulathoz pedig nagyban hozzájárultak azok a kihallgatások, amelyeket *Hunyár Algernon* szolgabíró folytatott le *Povázsay Soma* főjegyző és *Mezei Kovács Mihály* községi bíró ellen beadott fegyelmi panaszok ügyében. Ugy a jegyző, mint a bíró ellen apró cseprő dolgok miatt tettek a két pártra szakadt község lakosai panaszt, a főjegyző ellen a bíró hívei, a bíró ellen viszont azok, akik a főjegyzőt pártolják. Rengeteg tanu vonult fel tegnap ezekben az ügyekben és a kihallgatásokat nem is fejezhette be *Hunyár* szolgabíró. A fegyelmi panaszok jelentőségére élénk világot vet, hogy például a községi bírót azzal is megvádolták, hogy jogtalanul viseli a *Mezei Kovács Mihály* nevet, mert csak *Kovács Mihály* a neve. Ezek a „piszlicsőr” torzalkodások mégis izgatottságban tartják a pécskai polgárokat.

A magyarpécskai község háza gyűléstermében — három ablakos, boltozatos szoba — fülledésig szorongának már fél kilenckor egymás hegyénhátán az emberek. A szőld posztós asztal körül a képviselőtestület tagjai, hátrább a bejáratnál a szegény hallgatóság, amelynek nem volna szava a képviselőtestületben, hanem később annál jobban lármáz. Az asztalnál a képviselőtestület intelligenciája: *Issekutz Marcell* dr., *Karácsonyi Sándor*, ügyvédek, *Borsos Gyula* arad csanádi t. karéppénztári főnök, *Olajos József* főesperes-plébános és még mások. Az elnöki székben pedig egy csontos, szikár ember, *Mezei Kovács Mihály* bíró van, a pártbérkivetéssel elégedetlenek egyik vezetője, aki miatt az előljáróság lemondott. Hátradől magas homlokával, beesett, mély szemgödreivel, előrerugó sarrórával és inas, csontos nyakával olyan a feje, mint a nagy *Ramsesz* fáraó ismeretes mumiájáé, épen csak hatalmas, mokány bajusza különbözteti meg a hilecsezet esztendő elő titejeds emtől. Nagy zsongás közben nyitja meg a képviselőtestületi ülést.

(A párbér ügye.)

Rögtön elül a z. j. *Povázsay Soma* főjegyző érdekes felolvasásba kezdett. *Glattfelder Gyula* dr. csanádi püspök választását olvasva arra a kérésre, amelyet a képviselőtestület intézett a püspökhöz, hogy személyes megjelenésével tisztelje meg a községet és hozza rendbe a párbér ügyét.

„Nagyra tartom Magyarpécska község teljes című képviselőtestületének hozzám intézett meghívását — írja a csanádi püspök újbb levelében és azután hivatkozik régebbi leirataira. Ismételtén kijelentette már, hogy a pécskai papi párbér ügyét személyesen nem intézheti el: Jászai Géza vá-

lasztott püspökre bízta ezt az ügyet és bizalmatlanságot jelentene ha azt most elvonná kezéből. Erre a bizalmatlanságra az érdemes egyházi férfiúval szemben semmi oka sincsen. De újat is tartalmaz a püspök átirata. Tudomására hozza a képviselőtestületnek, hogy a magyarpécskai főesperes plébános párbérmegállapítása, amely szerint 8400 korona párbért vet ki 2-5-7 koronával páronként, nemcsak teljesen jogos, hanem méltányos is, mert a plébánosnak a karonika vizitáció értelmében páronként egy mérő buzát, illetve annak mai árát és hatvan krajcár készpénzt számítva épen 16,000 korona évi párbérre lenne joga.” — Végül ismételtén arra kéri a püspök a képviselőtestületet, hogy ezt a kérdést minden más ide nem tartozó ügy mellőzésével tárgyalja le. — *Povázsay* főjegyző tudomásul vételre ajánlotta *Glattfelder* leiratát.

Nagy figyelmet keltett azonban a püspöki levélnek az a része, amely új módot ajánl a párbér progresszív kivetésére. Nevezetesen azt, hogy minden jör egyenlően két korona párbért fizessen, a fennmaradó összeget pedig az adóarányában vessék ki a katolikus hívekre. A püspök úgy véli, hogy ezzel a szegényebb sorsú hívők érdekei meg lennének védve. — A vagyonosabb gazdák a püspöki levélre ezt a szakaszt már türelmetlen közbelkiáltásokkal szakították félbe.

Még jobban erősödött a zaj és kiáltozás *Olajos József* főesperes felszólalása alatt. A plébános hosszabb beszédben hivatkozott arra, hogy az egyházi és világi főhatóságok az ő álláspontját igazolták és megállapították, hogy joga volt kettőtől hét koronáig terjedő párbért kivetni. Hozzájárul azonban a püspök javasolta kivetési módhoz is, amely páronként két koronát és azontul az adóalap utáni kirovást tartja legarányosabbnak. A plébános ezután határozati javaslatot terjesztett be. Ebben azt kéri, hogy mondja ki a képviselőtestület, 1. hogy a községi pénztár terhére fizetendő papi kiséputatúmot ezerhatszáz koronáról kétezerre emeli fel; 2. Magyarpécska község magára vállalja a párbérjárandóság beszedését, azt a plébánosnak biztosítja és megállapítandó részletekben kifizeti; 3. a község a párbért úgy veti ki, hogy egy egy pártól két koronát szed és a többit a római katolikus adózókra adóalap arányában veti ki; 4. ha a képviselőtestület ezt a javaslatot teljes egészében most elfogadja, abban az esetben, de csakis ebben az esetben megelégszik évi hétézer korona párbérösszeeggel.

Az esperesplébános javaslata, amelyben eddigi követelését méltányosan egyszerre ezer koronával leszállította, mindenkit meglepett, mert arról előzetesen nem tudott senki sem. *Olajos József* azal indokolta meg elhatározását, hogy méltányos engedékenységgel a lelkes és a hívek közti békeséget akarja helyreállítani, mert ez sajnos meg van zavarva.

A plébános beszéde után azonnal kitört a vihar. Folytonos közbelkiáltásoktól, a hallgatóság szenvedélyes hangú lármájától kísérvé szólaltak fel az egyes képviselőtestületi tagok, hogy a párbér ügyben a legkülönbözőbb nézeteknek adjanak kifejezést. *Kelemen Gábor* pécskai jómódu földesgazda például egészen őszintén így méltalankodott:

— Ha épen fizetni kell, hát megfizetem azt a párbért, nem tesz tönkre, hanem akkor ne parancsolja ki a plébános ur a családomat a szentélyből. Mert az mégsem járja, hogy a kalapos nagyságok ott ülhetnek a szentélyben, pedig nem is fizetnek talán egy fillér párbért sem, minket pedig, akármennyit fizetünk is, hátraszorítanak a piszkos padokba.

Katona Antal — pompás, hófehér haju, gömbölyű öreg magyar, — szaporán pergő szóval azt panaszolta:

— Nemcsak a párbérről van szó tisztelt kép-

viselőtestület, hanem sok szallangja van még ennek. Mert mit ér, ha tudjuk, hogy a párbért mibe állapítják meg. Ott a temetés, a keresztelés, a stóla: ezt úgy szedi a főesperes ur, ahogy akarja. Már úgy nézem, hogy ebbe is egyeznünk kellene. Bizottságot kell kiküldeni, amelyik megegyezzen, megcsinálja a tarifát.

Óriás botrány tört ki *Issekutz Marcell* dr. felszólalása alatt. *Issekutz* a pécskai népvézereket aposztrofálta, hogy ők, akik a nép nevében jöttek ide a képviselőtestületbe, most, amikor a szegény emberekre kedvező arányos párbér kivetésről van szó, mutassák meg, hogy igazi barátai a népnek.

— Most lássuk a nép képviselőit — mondotta *Issekutz* dr.

A jobbmódu gazdák torkuk szakadtából ordítva tiltakoztak a progresszív párbér ellen.

— Mindenkinnek egyforma joga van a templomban! A gazdag se használja többet a papját mint a szegény! — kiáltozták a nagy szűriavarban össze-vissza. A szegényebb osztályhoz tartozó hallgatóság is tőle telhetőleg növelte a lármát és a rend csak akkor állt helyre, amikor a bíró a rendőrtizedessel ki akarta vezetetni a zajongó hallgatóságot. — Pár perccel utóbb azonban ismét megindultak a botrányos jelenetek.

Eckel György asztalosmester szólalt fel, az egyetlen pécskai katolikus hívő, aki a párbér ügy miatt bejelentette kilépését és a református hitre tért át.

Most jön velünk egyezkedni az esperes ur — szóló szenvedélyes hangon — előbb azonban megvárta, amíg elkészedünk, előbb elkövette azt a szegényt, hogy szuronyos csendőrrrel szedette be a párbért. Ilyen szegényt még sehol se tett az egyház hívőivel.

Az izgatott hangulatot ez a beszéd csak növelte és pokoli zajban történt meg a szavazás, amelynek az lett az eredménye, hogy az esperes-plébános méltányos ajánlatát mindössze kilencen fogadták el, harmincketten ellene voltak és *Povázsay* főjegyző indítványára a legközelebbi közgyűlés bizottság elé tették át a párbér ügyét.

— Magukra vessenek — szóló a határozat kihirdetése után *Olajos* főesperes — ha jövőre még nagyobb lesz a párbér. Az én ajánlatomat, amely méltányos volt, nem fogadták el, most majd a főhatóságokra bízom az ügy eldöntését.

A plébános szavait meghökkenve hallgatták a képviselőtestületben, amikor *Hunyár Algernon* szolgabíró kért szót:

— Hallottam az imént *Eckel* felszólalását és az ellen tiltakoznom kell! Izgatás van a beszédben és én azt ajánlanám a főesperes urnak, hogy tegye meg a feljelentést az ügyészszéknél. Mert egyetlen szó sem igaz abból, hogy az esperes ur csendőrrökkel hajtotta be a párbért. A csendőroket én küldtem és el is fogom küldeni behajtásra, ahová szükséges lesz. A plébános ur erről nem is tudott.

— Elég rosszul tette! Azért mégis a papi párbért szedték be a csendőroök! Ez a szegény! kiáltozták az izgatott gazdák.

Eckel azután tiltakozott a lázítás vádjá ellen és *Povázsay* főjegyzőt támadta meg, aki egyszerűen azzal válaszolt az izgatott asztalosnak:

— Maga hazudik! Minden szava hazugság!

(A lemondott előljáróság.)

Még le sem csillapodhattak az izgatott emberek a párbér ügy elintézése után, máris újabb szikra került a képviselőtestület puskaforos horodójába. Az előljárósági tagok lemondását ismertette *Povázsay Soma* főjegyző a képviselőtestülettel. Az előljáróragnak — mint az *Aradi Közlöny* megírta — valamennyi tagja beadta lemondását. Ezt az elhatározásukat azzal okolták meg, hogy *Mezei Kovács Mihály* községi bíró olyan durván

viselkedik velük szemben és mert minden pillanatban türelmük elvesztésétől és attól tartanak, hogy az előjáróság tekintélyét sértő lépésre, tetőre ragadja el őket a jogos felháborodás. A szenvedélyes hangulatra való tekintettel ezt az indokolását a lemondásnak elhallgatta a főjegyző, aminthogy elmaradt az a bizalmatlansági indítvány is, amelylyel a bíró ellenségei még az ülés előtt is fenyegettek. Povázsay csupán azt indítványozta, hogy a derék, becsületos, megelégedésre működő előjárósági tagokat kérjék meg lemondásuk visszavonására, illetve jelentsék ki, hogy a lemondást nem fogadják el.

A felszólaló képviselőtestületi tagok a véget érni nem akaró zsebjában jórészt a lemondás el fogadása mellett voltak. A jóképű öreg Katona Antal nagy derdtségtől kísérvé így érvelt:

— Hét csak felnőtt emberek az előjáróság tagjai és amit egyszer kitöptek, azt nem szívják vissza! Most már csak szegényünkben sem jöhetnek vissza, ha egyszer kimondták, hogy nem akarnak itt dolgozni.

Ugyanezt hangoztatták a többi felszólalók is, de végül a szavazásnál tizenkét szóval tizenöt ellen mégis csak a főjegyző indítványát fogadták el. Tehát visszahívják a lemondott előjárókat, ha ugyan azok hajlandók visszatérni. Hogy a bíróval hogyan férnek majd meg, arról a határozat nem tud gondoskodni.

(Az aszfaltozás.)

Dálre járt az idő, amíg ezzel a két kemény ügygel végeztek. A tárgysorozaton azonban még egy érdekes kérdés lapult meg. A pécskai főbírói hivatal elrendelte, hogy a községi előjáróság szólítsa fel a háztulajdonosokat a gyalogjárók homokolására, mert a Maros vize visszahúzódott és így a homoknyorlás megindulhat. A főbírói hivatal egyúttal azt is ajánlotta, hogy készítsen a községi képviselőtestület szabályrendeletet a gyalogjárók rendezéséről. — Povázsay főjegyző mindjárt be is mutatta ezt a szabályrendelet tervezetét, amely szerint a mellékutcákban községi homokjárdát, a főtéren és templom körül pedig aszfalttal burkolt gyalogjárót kötelesek készíttetni a háztulajdonosok.

— Ha a község ezt a szabályrendeletet elfogadja — ajánlotta a főjegyző — akkor azt hiszem a főszolgabírói hivatal eltekint a késedelmes járdahomokolás miatti büntetésektől.

Az aszfaltozás — talán éppen a Magyar Aszfalt jövőbeni bevonulása — nem volt kedvére a képviselőtestületnek és a tervezetet el is vetették. Issekutz Marcel dr. felszólalása után, amelyben arra figyelmeztette a képviselőtestületet, hogy vármegyei szabályrendelet szerint községi gyalogjárókat csak közköltségen lehet létesíteni, magánosok arra nem kötelezhetők. Ehelyett inkább a Maroshoz vezető teljesen elhanyagolt törvényhatósági közut kijavítását határozzák el, hogy hozzáférhesse a Maros homokjához. Itt tehát az a cifra eszt áll elő, hogy a vármegye útját a község saját költségén kénytelen kijavíttatni, mert a megye régóta nem javíttatja az utat.

Szóba került még a hírhedté vált pécskai „haláliskola” helyett új iskolaépület emelése. Ezt a kérdést ismét elhalasztották, mert előbb be akarják várni a kultuszminiszter kötelező kijelentését, hogy fedezi az építési költség törlesztését és kamatait. De tisztázásra vár még az a kérdés is, hogy az építési költség százhuszezer koronáját honnan vegye kölcsön a község. A községi jegyző azt javasolta, hogy a pécskai gyámpénztárból vegyék, de ezzel az a furcsa helyzet állna elő, hogy Magyarpécska község ellenőrizné: jó helyen van-e Magyarpécska községnél a kölcsönvett árvapénz.

Könyvi bonyolódott kérdésen keresztül tombolják ki magukat a pécskai szónoki és pártos-

kodó szenvedélyek egyetlen képviselőtestületi ülésen. A vita és tanácskozás ma nem hozott döntést; a párbér, a bíró és előjáróság közötti harc továbbra is függőben maradt és amint az átfüledt, nehéz páras ülésteremből kiadnak az emberek, beszélnek, vitáznak, fontolgatják a történeteket, látszik rajtuk, hogy gyűl, forr, erjed még mindig az ellentétek titkos ereje. Pécskán még nincsen béke, csak új készülődés az összecsapásra, amelyből a mai képviselőtestületi vihar csak izelítő volt. Az igazi orkán még csak ezután ke-
redekik egyszer.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Heti műsor:

Péntek: *A kedves Augusztin*, operette. (A. bérlet.)

Szombat: *A kedves Augusztin*, operette. (B. bérlet.)

Vasárnap: Délután: *A farkas, vigjáték.* (Dél után először.) Este: *A kedves Augusztin*, operette. (C. bérlet.)

A kedves Augusztin.

(Operette 3 felvonásban. Írta: Bernauer Rudolf és Wellich Ernő Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szer-zette: Fall Leó. Bemutató előadás.)

Megint egy operett, amelyik elé várakozással néztünk és megint egy, amelyikben csalódtunk. Mintha kiapadtak volna világszerte a melódiák forrásai, olyan gyéren bugyognak azok a dallamok, melyek kedvéért különben megszoktuk bocsájtani még a gyenge librettókat is. Ine még Fall Leótól a zseniális osztrák komponistától sem kaptunk semmi újat, ami első hallásra megfogná az érzeinket, nem kaptunk semmit azokból a Fall melódiákból, melyek pszégsébe hozzák a vért, ábrándozásba ringatják kedélyünket, ez a Fall idegen az Elvált asszony Faljától. Csupa reminiscencia saját magától és más divatos komponistáktól, de semmi eredeti új ötlet. Legfeljebb a bravuros hangszerezés és néhány orkesztrális trükk: például a második felvonás Radetzky indulójának parafrazisa emlékeztetnek Fall eminens képességeire.

De a zene fogyatékosai még kibékítenek, mert mindenek dacára a zseniális jegyében született, ennek ellenében azonban a librettó legutolsó vásári munka, melynek részletezésébe bocsájtkozni időpocsékolás számba megy. Hogy egyáltalán megemlékezünk róla, ezt egyedül és kizárólag Mérey Adolf ur miatt tesszük. A Népoparának napzamos fordítójáról már egyszer megírtuk, hogy a legizléstelenebb kontárja a magyar írásművészetnek.

A kedves Augusztin előadása a *jobbak közé tartozott*, bár itt is van néhány kifogásolni valónk. *Diósy Nusi* Heléna szerepében osztatlan tetszést aratott. Ugyanez áll *Gyűzőre* és *Hajdúskára*. A rendezés hibájául kell azonban felrónunk, hogy a két herceg nem balkáni uniformisban, hanem polgári ruhában játszik. Kellemetlen szerepét elfogadhatóan játszotta meg *Huszár Károly*, valamint *Polgár, Sz. Rontay* Boriska minden igyekezete dacára is azt az impressziót tette ránk, hogy kinőtt a kisleányos szerepkörből. Felesleges a különben kitűnő művésznőnek olyan szerepekkel fáradnia, melyekre van a társulatnak legalább három alkalmas tagja is. Ez nem táncos, nem is énekes, hanem játékos szerep és Rontay Boriska ebben a szerepben nem aratott valami nagy sikert.

Mindent összevéve, *A kedves Augusztin* ama darabok közé tartozik, melyeket meg lehet nézni. *H. G.*

* *Dóczy, Balázs és Fráter* nótáskönyvei ismét megjelentek új, olcsó kiadásban és *Kerpel Iszónál* 2 koronájával kaphatók.

* *Cholnoki Jenő dr.* felolvasása a Kölcsey egyesületben pénteken délután lesz a városbázán. A népszerű felolvasó a délutáni gyorsvonattal fog érkezni Szászvárosról, ahol az erdélyi földgáz ügyében lesz délelőtt nagy értekezleten, mint tudós szakértő. Amerikában is, melyről aradi felolvasása szólani fog, a múlt nyáron a földgáz természeti és ipari körülményeit tanulmányozta. Előadásában a városbázán erre is ki fog terjeszkedni, de természetesen nem lesz szakelőadás, hanem az a népszerű, ötletes és tanulságos csévegés, amelyet az aradi közönség már öt év alatt megszokott tőle. Az előadás ötkor kezdődik. A képeket *Rózsnyay József dr.* fogja vászonra vetíteni.

* *Szendrey és Nagyvárad.* A Peca parti Párisban nem az általános választójog most a legfontosabb kérdés, hanem az, hogy megmaradhat-e Nagyváradon szinigazgatónk *Erdélyi Miklós*. Némelyek pályázat mellőzésével akarják kiadni a színházat Erdélyi Miklósnak. A Nagyvárad Napló kérdést intézett a vidéki szinigazgatókhoz, hogy pályáznának-e Nagyváradra? *Szendrey Mihály* ezt felelte: Nem tudom megérteni, hogy ha Erdélyi Miklós maradni akar, minek volna akkor a pályázat? Kit akartok helyette? Mivel nem tudom, hogy Aradon még hogy leszek, megtartanak-e, vagy pályázatot hirdetnek, nem tudok arra felelni: hogy pályázom-e oda, vagy sem. De annyit mondhatok, hogy olyan érdemes kollegával szemben, mint Erdélyi, akinek ott érdemei vannak: — *nem, Szendrey Mihály*, az aradi színház igazgatója.

* *A szinigazgató közlései.* *A kedves Augusztin*, Fall Leónak pompás operettje, amely esztendőki premierjén nagy és megerdemeit sikert aratott. A közönség a kitűnő operettet nagy tetszéssel fogadta, amihez nagyban hozzájárult a pompás előadás is; *A kedves Augusztin* pénteken másodszer kerül színre a premier szereposztásában. — *Ivánfi Jenő*, a budapesti Nemzeti Színház tagja, a külföldön is elismert rendező-talantum, akinek legutóbbi vendégszereplése alkalmával igazán nagy sikere volt, e hó végén újból vendégszerepel Aradon. *Oedipus király* kerül majd színre, *Ivánfi Jenővel* a főszerepben s az ő rendezésében. *Ivánfi* éppen ezért ma este Aradra érkezett, hogy holnap megtarthassák az ő vezetésével mellett *Oedipus királyból* a rendelkező próbát. — *Cyranó de Bergerac*, Rostand Edmund gyönyörű romantikus drámája a közel jövőben újból színre kerül Aradon; a franciák csodás szavú poétájának legremekőbb alkotása, a „gascognei nemesek” dicsőséges története, *Cyranónak*, a legendák hőséneke élete mindenkor nagy tetszéssel találkozott az aradi közönségnél s éppen ez indította a színház igazgatóját arra, hogy *Cyranó de Bergeracot* új rendezésben, új betanulással műsorra tűzze. — *Vasárnap délután* az idei szezon legnagyobb sikert aratott vigjátéka, *Molnár Ferenc Farkas* a kerül színre, az ismert szereposztásában.

* *A szerelem váltságdíja.* (A legpoetikusabb kép az Urániában.) A sok humor dráma és társadalmi színmű után valószággal üdítőleg hat az Uránia színház nagyszerű Gaumont filmje, *A szerelem váltságdíja*. Szeretnénk kritikusan hangot engedni, hogy méltóképen jellemezzük ezt a végtelenül finom és hangulatos darabot, melynél szabot sohasem láttunk. Két költői lelek boldog szerelmének ideális költeménye a drámában végződő regény. A nagy énekesnő, aki diadalt arat diadaira, az ünnepeketes óráiban is szerelmesre gondol, a tengerész tisztre, akit a parancs egy tenger alatt járó hajón tart szolgáltaiban. Biarritzban új siker, új ünneplés, de a szép Suzie futva menekül az óvációk elől és hotelszobájában egyedül vacsorálva szerelmesre gondol. A lapok külön kiadásai szörnyű hirt hoznak, a naszdát nyomtalanul elűlyed. Suzie longe ruhájában, a tisztelgőtől kapott virágokkal kimegy a tengerpartra és szerelmének hullámairjába, a tengerbe hullatja virágnit. Egy dalt, az elhunyt postalelkű tiszt szerelményét énekli, miközben a dagály csapkodó hullámai magukba temetik a gyönyörűséges teremest. Khhez a képhez nem kell kommentár, szebbet, megkapóbbat és meghatóbbat soha sem láttunk. Nem ajánlhatjuk eléggé a közönség érdeklődésébe a csodaszép képet.

* Az ember tragédiája. (Nagy látványos szíjáték; először adták az Apollóban 1913. évi február 13-án.) Most, hogy végignéztük Az ember tragédiájának valóságban nagykonceptiója filmjét, konstatálnunk kell, hogy a kinematográfia evolúciójában nincsen határ. Amikor már általános volt az a vélemény, hogy a mozi újat és eredetit nem tud publikálni, akkor megjelenik a mozik vásznán Az ember tragédiája s fennen hirdeti, hogy a kinematográfia hálásan termő talaja még mindig tartogat meglepetéseket. A legszorgalmasabb mozi látogatót is csodálatba ejti Az ember tragédiája, amelyet az Ambrosió filmgyár szinte ördögös technikával állított elő. A rendezésben sok művészi izlés és festői gazdagság van. A cselekmény az ember tragédiájának, a bűn keletkezésének és terjedésének bibliai gondolatát öleli fel ragyogó írói feldolgozásban. A mai bemutató előadásokat óriási érdeklődés kísérte. Minden előadásnál ki került a pénztár fölé a „minden jegy elkelt” tábla. A nagyszabású látványos szíjáték, mint az Apolló igazgatója közli, még pénteken és szombaton marad műsoron. Az előadások pontban öt órakor kezdődnek. 177

* Megjelentek Kerpel Izsó 100,000 kötetes kölcsönkönyvtárának magyar, német, francia és angol új pótkönyvtékei és már kaphatók. E pótkönyvtékek az elmúlt év minden jelesebb magyar és idegennyelvű ujdonságait tartalmazták.

Kétszer bérebe adott ruhatár.

(Rendőrség és végrehajtó a debreceni színházban.)

Saját tudósítónktól.

Debrecen, február 13.

Tegnap este hét órakor a színházba igyekvő közönség a ruhatárban idegen arcokat, új embereket talált. A régi bérlők, özvegy Püspökiné és Szöllösiné eltűntek onnan s mások kerültek helyükbe. Erőszakos volt ez a változás, mert rendőr, végrehajtó jelent meg a kapuban s csaknem erőszakkal távolították el a színházból a jobbszóra érdemes özvegy asszonyokat, akik a színigazgató kapzsóságának lettek az áldozatai. De kibet a köztudat úgy ültetett helyükre, hogy életfogytig tartó az a forrás, mely nekik kenyeret ad.

Tudja Debrecenben minden ember, hogy ez a két szegény özvegyasszony férje emléke révén menyi hállára tarthat számot a város közönsége részéről. Püspöki Imre emlékezetét színészet történelme tartja számon, mely feljegyezte róla, hogy nála eredetibb, magyarosabb színjátékos mestere aligha volt a magyar színpadnak.

— Püspöki Imre volt a legidősebb Gonosz Pista, akit életemben láttam! — mondta róla Ujházy Ede. Mig Szöllösi Ferenc, aki a színház műszaki személyzetéhez tartozott, életével fizette meg, hogy valamikor a debreceni színházban működött.

Órult azért minden debreceni ember, hogy visszamaradt özvegyeik koldusbot helyett tisztasági existenciához jutottak, amikor a ruhatár bérlését örök időkre fenntartotta számukra a városi tanács. Respektálta is ezt az intézkedést minden debreceni színigazgató, Zilahy Gyula pedig szembe helyezkedett a tradícióval. S azért, hogy még pár száz koronát kipurcoljon a színházból, a szegény asszonyok megterülésével és megkérdőztetésük nélkül, más reflektánsnak adta bérebe a ruhatárt. Püspökiné és Szöllösiné ugyanis évek során 2000 koronát fizettek a szezonért, míg özvegy Összterreicherné, aki tegnap este már be is ült a bérlésbe, 3000 koronát ajánlott fel ezért.

Igen meg volt szorulva Zilahy Gyula, fel is vette az összeget előre s a két régi bérlőt egyszerűen kidobta az utcára. Ezek azonban nem hagyták magukat, a városi tanácshoz fordultak s ez követelte az igazgatótól visszahelyezést, ami meg is történt, természetesen a bér felmérése mellett. Ők is megfizették 2000 korona régi

bér helyett a 3000 koronát. Zilahy Gyula pedig a kettős szerződés kötés ereje alól úgy akart kibujni, hogy pörre vitte a dolgot s a már felvett 3000 koronát bírói letétbe helyezte. Ezt a pört el is vesztette s ma özv. Összterreicherné ügyvédje Révi Nándor dr. közbenjöttével, a rendőrség segítségével, végrehajtás útján helyezkedett be jogába: a színházi ruhatárba. Az esetnek a városi tanács előtt folytatása lesz.

Scott kapitány tragédiája.

— Lóczy Lajos tanár nyilatkozata. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, február 13.

Amundsen után egy hónappal és két nappal Scott kapitány is elérte a déli sarkot. Visszatérőben, az Oneton élelmiszerraktártól tizennyolc, az Evans-foki fődepótól pedig kétszáznyolcvan kilométerre Scott és társai elpusztultak. A délsarki expedíció hősei most ott felecsúsznak a magas hó alatt és csak hárman maradtak meg sértetlenül és egészségesen. Egy újságíró ma beszélt Lóczy Lajos dr. -al, a földrajzi intézet tudós igazgatójával, aki Scott kapitány tragédiájáról ezeket mondotta:

— Ez a mostari utazás volt Scott kapitány második kísérlete. Ezerkilencszázkettedikben a Discovery vel indult neki a déli sarkvidékek. Akkor vele volt Shackleton is, aki azonban skorbutot kapott és ezért vissza kellett térnie. Ennél az első utjánál Scott meglelte az utat, amely a déli sarkra vezet s így a felfedezésével alaposan megkönnyítette Amundsen és Shackleton vállalkozását. Most is ugyanarról a helyről indult ki, mint első útja alkalmából. Az expedíciónak a felszerelése különben minden tekintetben a legkiválóbb volt. Magam is láttam, amikor legutóbb Angliában jártam. Akkor beszéltem is Scott kapitánnyal, aki kitűnő, v. k. merő ember volt. Egyben azonban tévedett és én azt hiszem, hogy ez a tévedés okozta tragédiáját. Ő ugyanis erős ponylovakat és nem kutyakat vitt magával. Bizonyos, hogy ezek az állatok nem állták ki a rettentő fáradalmakat és sorra kidültek, elpusztultak. Valószínű, hogy ezért rokkant meg az egész expedíció. Scott kapitány és társainak katasztrófája valóságos fatum. Nagy ár érték.

Ezeket mondotta Lóczy professzor és hozzátette még, hogy minden valószínűség szerint élelem hiánya is siettette Scott kapitány tragédiáját. Azok a híradások, mintha a Scott expedíció katasztrófáját hófúvás okozta volna, nem hitelt érdemlők, miután az elien az expedíció sikeresen védekezhetett volna.

SPORT.

+ Az Aradi Vivó Klub február hó 12-én szerdán tartotta meg első évi rendes közgyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett. A mul. évben megalakult klubnak az első csonka esztendőben kifejtett működését Abaffy György dr. titkar ismertette a közgyűléssel s jelentésében különösen azt a körülményt emelte ki, hogy a klub tavaly a vivó idény végén kezdve meg működését tevékenysége az elmúlt évben nem annyira a külső szereplésre, mint inkább ennek alapos előkészítésére s a klub belügyeinek megszüntetésére irányult. Ez teljes mértékben sikerült is, mit leginkább az bizonyít, hogy a folyó év tavaszán már nyilvános vivóverseny rendezésére való kózhatót a klub. — Majd Brasch Elemér főpénztárnok számolt be a lefolyt év számadásairól és a klub vagyonyáról, mely jelentését a számvizsgáló bizottság jelentésével együtt a közgyűlés megaláztatásával vette tudomásul. A jövő évi költségvetés megállapítása után végül az új titkar és választmányi tagok megválasztására került a sor, az új titkar névsorát ma már közöltük. A közgyűlés után társas vacsora volt a Fehér Kereszt telikertjében, mely igen kedélyes hangulatban folyt le.

Erzsébet királyné titokzatos leánya?

(Egy álfőhercegnő elkobzott könyve.)

Távirattal tudósítás.

Páris, február 13.

Nemrégén fölmerült a külföldön annak a híre, hogy Olaszországban állítólag egy grófné él, aki boldogult Erzsébet királyné természetes leányának vallja magát. Ez a hölgy, akiről most kiderült, hogy Zanardi Landi grófné, özvegy dr. Kuenheld Richardné néhány nappal ezelőtt könyvet is adott ki, amelyben regéyes színezéssel mondja el: hogyan került ő a Habsburg családdal szoros rokoni viszonyba. A könyvet, amelynek ez a címe: „Il Segreto dell'Imperatrice Svelto dalla Figlia Caroline Franciska Maria D'Autriche.” — az olasz államügyészség rendelkezése Florenceben elkobozták. Ugyanis a könyv Benporad florencei könyvkiadónál jelent meg, de még mielőtt forgalomba hozhatták volna, az államügyészség rendelkezése a rendőrség lefoglalta.

A párisi Excelsior című lap egyik munkatársa fölkereste Erzsébet királyné állítólagos természetes leányát, aki a következő különös adatokat tárta föl a hírlapíró előtt:

— Erzsébet királyné harminc esztendővel ezelőtt a Normandiában lévő Etretad fürdő mellett Sasatot községbeni kastélyban szült engem, én tehát testvérem vagyok Gizella és Mária főhercegnőknek. Kevésbé születésem után Ausztriába vittek, ahol valami pompás magánpalotában nevelkedtem. Később Bécsbe költöztem, ahol egy magyar származású Kaiser nevű családhoz adtak. A királyné, az én édesanyám naponta meglátogatott engem s habár nekem nem is mondták meg akkor, hogy ő az én anyám, én mégis tudtam azt, mert egy egy elejtett szóból megállapítottam a valóságot. Kaiserné az idegenek előtt úgy szerepelt, mintha ő lenne az én anyám. Boldogtalan emlékü testvérem, Rudolf királyi halála után Lainzba vittek, ahol két nevelőnőt is adtak mellém: miss Ivest és madmoiselle Pidont. Tizenkét éves koromban a királyné elhatározta, hogy Friese nevű asszonyra bizza további neveltetésemet; a hölgy iránt ugyanis királyi anyám nagy rokonszenvet érzett. — Ez időtől fogva egy szép kis magános villában laktam Bécsben, a Sirogasse 35. szám alatt. Anyám minden nap meglátogatott itt is, sőt amikor a Riviérára, vagy az Adriai tenger melletti fürdőkbe ment, magával is vitt. Ilyenkor úgy szerepeltem, mintha a szolgálomelyszethez tartoztam volna. Anyám tragikus elmulása véget vetett az én boldogságomnak is. Friese asszony és a Kaiser család hátat fordítottak nekem s feleségül mentem Kuenheldhoz, akivel előbb Ausztriában laktam, majd pedig elhatároztuk, hogy Amerikába megyünk, de férjem Montreálban hűtlenül elhagyott. Sokáig bolyongtam egyedül, sokat nélkülöztem, amíg mostani férjemmel, Zanardi gróffal, Naukuverben megismerkedtem.

Ezt a bízhatatlan történetet az Excelsior című lap gyöngíteni igyekszik, amikor a következő megjegyzéseket teszi: Birtokunkban van Zanardi grófné fanyképe is és konstatáljuk, hogy a könyv írója fölűnben hasonló boldogult Erzsébet királyné nemcsak a hajviselete miatt, hanem arcvonásai révén is. Kétségtelen, hogy épen ez a hasonlóság adta a hölgynek azt az ötletet, hogy Erzsébet királyné leánya gyanúát szerepeltesse önmagát és hogy irodalmi ízelet teremtéséből. Úgyatlan, hogy az ilyen hasonlóság segítségével gonosz lelkű egyének tisztességtelen keresetre ne gondoljanak és hogy egy tiszta, felekölt lelkű nagy asszony emlékét bemocskolni ne igyekezzenek. Zanardi grófné állításainak naivitása kézenfekvő és alig van ember, aki fölűn azoknak.

Annyit azonban a lap is konstatál, hogy Sasatot kastély környékén harminc esztendővel ezelőtt Erzsébet királyné rendkívül sokat tartoz-

kodott és e környéken tett lovaglásaira sok száz tanu emlékezik. Sokan tudják, hogy a királyné minden nap messzi kilovagolt *Huettemen* főlovász és *Lechartier* lovász kíséretében. A királynő rendkívül merész lovas volt, vakmerően neki vágatott minden akadálnak és egy ilyen alkalommal oly súlyos szerencsétlenség érte, hogy *hosszu ideig ágyban fekvő beteg lett*. Az uralkodó ettől fogva megtiltotta hitvesének a lovaglást és istállóját felosztatta. Ennek következtében személyzetét elbocsátotta. *Lechartier* lovász, aki osztrák ember volt, ezután Bécsbe került és magánlovaglói iskolát nyitott. A könyvet író hölgy úgy látzik azért választotta regényes elbeszélésében Sasét születési helyéül, mert megtudta, hogy Erzsébet királynő harmincesztendővel ezelőtt pár hónapig itt tartózkodott és ottan való időzését könnyen összekötésbe hozhatja állítólagos rejtelmes születésével.

Törökök hadiszerencséje.

— Bolgárok általános veresége. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Arad, február 13.

Válságos a bolgárok helyzete.

Konstantinápoly: *Gallipoliból* érkezett sebesültek azt mondják, hogy a *bolgárok helyzete a görög cirkálóhajók támogatása ellenére is nagyon válságos*. A törökök mult vasárnap huszonegy órai szörnyen véres harc után a *bolgárokat a Kavak folyón visszakergették*.

Páris: Az *Excelsior*-nak jelentik *Konstantinápolyból*: Az *Enver* bég parancsnoksága alatt álló expedíciós hadtest hatvan ezer ember és a legválogatottabb csapatokból alakult össze. Mihely a legszükségesebbekkel föl lesz szerelve, az egész vonalon előre fog nyomulni. Eddig a hadműveletek mind a *bolgárok visszavonulásával végződtek és Ergéni* mellett elfoglalt hadállásaikat is kénytelenek voltak kiüríteni. A legújabb táviratok szerint *Gallipoli* félszigeten rendkívül elkeseredett harc folyik, amelynek kimenetelét még nem tudják.

Belgrád: Jól értesült bolgár forrásból jelentik, hogy a bolgárok, akik Csataldzsától öt kilométernyire már visszavonultak, taktikai okból valószínűn *Drinápoly* irányában még harminc kilométernyire fognak visszavonulni.

Ujabb török győzelmek.

— Megsemmisült bolgár csapatok. —

Konstantinápoly: Hivatalosan a következőket jelentik: *Papasz Burgasz és Bojuk-Csekmedzse* lagunsától észak-nyugatra heves összefütközések voltak. A törökök egyesültek a dél felől, a csataldzsai vonaltól érkező seregekkel és véres harc után elfoglalták a *Papasz Burgasz*ól nyugatra fekvő *bolgár hadállásokat*. A *bolgár csapatok csaknem teljesen megsemmisültek*. *Pigadoszt*, mely *Kalikratia* és *Silivri* között van, a török seregek megszállták. A bolgárck visszavonultak.

Későbbi távirat jelenti, hogy a bolgárok tegnap *Jemilöj* mellett a *Derkosz* tótól nyugatra keresztül árták törri a csataldzsai vonalat, de a törökök visszaverték őket. Oly heves volt itt a harc, hogy még a késő esti órákban is hallani lehetett *Perá* utcáin az ágyuk döngését.

Konstantinápoly: *Bulair* és *Csataldzsá* körül a helyzet változatlan. A harcérnek ezen a részen állandó az érinkezés a két ellenséges fél között.

Konstantinápolyból jelentik a hó 13-i dátummal hivatalosan: Tegnap délelőtt az ellenség megtámadta *Malzege* körül a török hadállásokat. Heves harc fejlődött ki, de végül is a törökök visszaverték az ellenséget.

Konstantinápoly: *Drinápoly* bombázása folyik, de most már érelytelenül. Tegnap a szerb csapatok *Marza* és a nyugati front körül voltak.

Konstantinápoly: Az *Alender* jelentése szerint *Janinából* a törökök kitörték és negyedikél

óráig tartó elkeseredett harc után teljesen *tönkre tették az ottlevő görög seregeket*. Az egyik görög ezredből csak nyolc ember maradt meg, azok közül is hat sebesült.

Nikita orosz segítséget kap.

Kattaró: *Cettinjében* nagy az elkedvetlenség. A szerbek és a montenegróiak *Szkutari* ellen intézett támadásukban óriási veszteségeket szenvedtek. Az elkeseredést fokozza az, hogy külföldi hírek szerint a nagyhatalmak *Szkutari* Albánia-hoz akarják kapcsolni. *Udvari körök* attól félnek, hogy *Szkutari* kérdése a királyi házat a legnagyobb veszedelembe sodorhatná a *Nikita* király ezért a cárnak levelet írt, amelyben ebben a kérdésben *Oroszország* segítségéért folyamodik.

Páris: Az esti lapok jelentik *Pétervárvól*, hogy *Nikita* király kérésére *Oroszország* megváltottatja eddigi álláspontját és *Sasszonov* külügyminiszter kijelentette, hogy támogatni fogják *Montenegrót*, az esetben, ha a montenegrói sereg támadással beveszi *Szkutari*t, avagy a vár kapitálát, hogy *Szkutari Montenegróé* legyen.

Békétárgyalások.

Moskva: A *Ruskoje Szlovonak* jelentik *Szófiából*, hogy a legközelebbi békétárgyalások a *francia Rivierán*, valószínűleg *Nizzában* lesznek. *Török* részről *Noradunghian* külügyminiszter, a *bolgárok* részéről pedig *Teodorov* pénzügyminiszter vesznek részt az új tárgyalásokon.

Bécs: *Haki pasa* ma délelőtt *Bécsbe* érkezett és a pályaudvarról egyenesen a nagykövetségre hajtatott, ahol hosszasan tanácskozott a török nagykövettel. *Haki pasa* *Bécsből* *Párisba* és *Londonba* utazik.

HIREK.

Báró és cigányleány szerelme.

— Öngyilkos jegyespár. —

Távirati tudósítás.

Baja, február 13.

Wimmersberg Gyula báró tartalékos honvédszázad kapitányaként tegnap délelőtt *öngyilkossági szándékkal* szíven szurta magát.

Az *öngyilkossági kísérletnek* igen érdekes részletei vannak, amelyekről beavatott helyről a következőket jelentik:

Wimmersberg Gyula báró néhány év előtt szolgált le önkéntesi évét az itteni huszároknál. A snájdig és mulató fiatalember megismerkedett *Rácz József cigányprimás gyönyörű szép Zsuzsi leányával*. Az önkéntes csakhamar gyakori vendég lett a cigányprimás házában, rövid idő alatt beleszeretett a leányba s ettől kezdve minden szabad idejét a szép *Zsuzsi* mellett töltötte, aki viszonzta a huszároknak forró szerelmét. *Wimmersberg báró* titokban el is jegyezte a leányt s elhatározta, hogy minden áron feleségül fogja venni.

Amikor önkéntesi éve letelt, visszatért szüleihez *Szegedre* s bejelentette nekik, hogy feleségül veszi a cigányleányt. A szülők természetesen tiltakoztak a házasság ellen s kijelentették a fiúnak, hogy ha elveszi *Zsuzsit*, akkor *kitagadják*.

A szerelmes fiatalleány azonban ez a fenyegetés se térítette el elhatározásától. Néhány hónap előtt megszökött a szülői háztól, *Bajára* ment a menyasszonyával összeköltözve egy *tamburás bandába* s habár szűkös viszonyok közt, de boldogan élt a szép *Zsuzsival*.

E hó elején azonban nagy csapás érte a szerelmeseket. A mozgósítás alkalmával *Wimmersberg báró*t is behívták s a szerelmeseknek szét kellett válniuk. Efeletti elkeseredésében a szép *Zsuzsi* tegnapelőtt *marólugot* ivott, *Wimmersberg báró* pedig, amikor meghallotta, hogy menyasszonya *öngyilkosságot* követett el, *egy konyhakéssel szíven szurta magát*. Mindkettőjük állapota igen súlyos.

Konfliktus miniszter és egyetem között.

— Visszautasított közjogi tanár. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 13.

A *kolozsvári egyetem* magyar közjogi tanszékét, amely *Nagy Ernő* távozásával üresedett meg, mint *Budapestről* jelentik újból betöltik.

Nagy távozásának előzményei ismeretesek. 1911-ben a *budapesti egyetem* jogi kara üresedésében levő közjogi tanszékére *Apponyi Albert* gróft hívta meg, a kinevezés azonban elvi okokból elmaradt, mert tudvalevőleg *Apponyi* nem közjogász, hanem publicista. Így aztán *Apponyi* helyett *Nagy Ernő* foglalta el a *budapesti egyetemnek* közjogi tanszékét.

A *kolozsvári egyetemen* ilykép megüresedett közjogi tanszékre *Jászi Viktor*, *debreceni jogakadémiai közgazdászati jogtanára*, ki magyar közjogból nyert megbízatást, továbbá *Jóó Gyula* a *kecskeméti jogakadémia igazgatója*, ki szintén közjogból nyerte képesítését és *Réz Mihály* az *eperjesi jogakadémia közjogpolitikai tanára*, ki politikából van habilitálva, pályáznak. A *kolozsvári egyetem* *Jászi Viktor* már régebben meghívta a közjogi tanszékre, a miniszter azonban nem fogadta el ezt a jelölést és felhívta az egyetemet, hogy februárban jelöljön újra. Az egyetem valószínűleg megint *Jászi Viktor*ot fogja jelölni, de valószínű, hogy a kinevezést *Réz Mihály* nyeri el, aki a *Budapesti Hirlapnak* és más fővárosi lapoknak vezércikkírója.

— *Görgey Artur* rohamosan gyógyul.

Budapestről jelentik: *Görgey Artur* tábornok állapotában a hét elején örvendetes fordulat állott be. Javulása minden nappal nagy lépéssel halad. Naponként néhány órát *Görgey* most már ágyon kívül tölthet karosszékében ülve, melyet vagy a zongora mellé tolnak, amikor hozzátartozói zongorajátékkal szórakoztatják, vagy az ablakhoz, melyen az agg táborrok mindinkább erősöbödő reménnyel és följútt életkedvvel tekintget ki a napsütéses utcára.

— *Kitüntetés*. A hivatalos lap ma a következőket írja: A Személyem körüli minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére *Popovics Aurél* ügyészi helyettesi címmel és jelleggel felhúzótt ügyésnek nyugdíjazása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismeréséül, III. osztályu vaskronarendemet díjmentesen adományozom. — *Popovics*, aki aradi születésű, szülővárosába tér vissza nyugdíjaztatása után.

— *Má félmillió* adomány. *Berlindől* jelentik: *Bleichröder* Hans, a *Bleichröder* bankház főnöke ma ünnepelte születésének hatvanadik évfordulóját s ez alkalommal egy millió márkát adományozott egy üdülő telep céljaira, hogy abban felekezett nélkül mindenkit ingyen kezeljenek. Ugyanez alkalommal bankházának nyugdíjlapját fél millió márkával emelte fel.

— *Schuhmeier* temetését *Bécs* rendezik. *Bécsből* jelentik: Ma délután fél négykor a meggyilkolt *Schuhmeier* képviselő holttestét az *Ottakringi* munkásotthonba szállították s ennek nagytermében ravatlozták föl. A temetés a város rendező s *Weisskirchner* polgármester utasította a temetésrendező vállalatot, hogy minél nagyobb pompát fejtessen ki.

— *Öngyilkos gyáros*. *Budapestről* jelentik: *Kerling Antal* 71 éves gépmosóda gyártulajdonos, kinek a fővárosbannolc-tíz tüzlete van, *Batthyány* utca 65. számú házában levő lakásán ma revolverrel föbelötte magát. Súlyos idegbaja készítette az aggestyánt az *öngyilkosságra*.

— *Eljegyzés*. *Nagy Pál* a *pozsonyi* színház opera bonvivánja eljegyezte *Megyeri Olga*t, a *pozsonyi* színház fiatal tagját. *Megyeri Olga* aradi származású leány.

— Egy szem harmincezer korona. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad Bonbonnier kabarében vidám társaság élén állított be az éjjel Baich Péter báró huszárfőhadnagy, az országos hírd urlovas. A társaság már igen emelkedett hangulatban volt, de a kabarében még vigabban folytatták a mulatozást, amely sajnálatos fiáálával végződött. A társaság tagjai ugyanis mulatozás közben poharakkal dobálóztak és az egyik pohár a kiszolgáló Hartstein Márton pincér szemét érte és pedig oly szerencsétlenül, hogy az eltört üvegszilánkok a szemébe hatoltak. A pincér szeme egy pillanat alatt kifolyt. Az urak felugráltak, de a nagy zürzavarban nem lehetett megállapítani, hogy ki dobta a pincérre a poharat. Felállott Baich Péter báró és magára vállalta. A pincér sebet bekötötték. A szerencsétlen embert a lakására szállították. Hír szerint 30,000 korona erejéig kártérítési pórt fog indítani a báró ellen.

— Halálozások. Általánosan ismert aradi fiatal urinó halt meg ma Kolozsvár egyik gyógyintézetében. Faix Jaques aradi zongoragyáros 28 éves, nagy-nüveltségű neje hunyt el ma. Néhány héttel ezelőtt betegedett meg és betegsége oly romboló erővel lépett föl, hogy el kellett szállítani. Az elhunyt urinó évekként ezelőtt Európa nagyobb városiban hangversenyeken szerepelt mint zongoraművész és szép sikerei voltak. Faixot férje és kis gyermeke siratja. Holttestét Aradra szállítatja a család és a Limbech cég közreműködésével vasárnap délután temetik el a fészfőtemető halottasházából.

Rozvány György volt aradi gyógyszerész fiatal felesége, Simay Gábris ma délelőtt hirtelen meghalt. Az elhunytat kiterjedt és előkelő rokonság, köztük özvegy Hauser Karolyné, gyászolja.

— A sztrájkoló munkások gyermekeiért. Az Országos Választójogi Liga aradi fiókja ma tartott választmányi ülésen elhatározta, hogy hírlapok útján felhívást intéz a nagyközönséghez, hogy indítsanak gyűjtést a közeigő általános sztrájkra való tekintettel, s az összegyűjtött összegből a sztrájk tartam alatt támogassák a munkások gyermekeit.

— Életunt urileány. Budapestről jelentik Földéak Boriska husz éves urileány ma szüleinek lakásán szublimátóval megmérgezte magát. A fiatal leány nemrég még életvidor és jókedvű volt, azonban bátyjának, Földéak Andrásnak a Lipótvárosi kaszinóban öngyilkossá lett banktisztviselő halála óta buskomorra lett és ma végrehajtotta sőt tervét, melyivel már napok óta foglalkozott. Az öngyilkos urileányt beszállították a Pajor szanatóriumba. A lapota igen komoly.

— Fényes László előadása iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik. A közönség, amely Fényes írásait mindig a legnagyobb gyönyörűséggel olvasta, felhasználja az alkalmat, hogy a kitűnő újságíró megismerhesse. Fényes, akinek „Egy vöröskeresztes ember naplója” cím alatt az Újságban megjelent közleményei messze felülmúltak a sablonos harctéri tudósításból, a bolgar és török népről, erkölcsiekről, szokásokról s a háboruban szerzett közvetlen tapasztalatairól fog beszámolni. Az előadásra, amelyet e hó 16-án délután hat órakor a Magántisztviselők Egyesülete rendez a Központi szálló nagytermében, jegyek elővételben Bloch H. ifj. u Klein Mór és Weisz Leó könyvkereskedéseiben válthatók.

— Az anya tragédiája. Debrecenből jelentik: Pribauer Ferenc zenetanár fiatal felesége tragikus körülmények között halt meg tegnap. Az elhunyt uriaszony kis leánya néhány nappal ezelőtt vörhenyben megbetegedett és míg az anya odaadón ápolta gyermekét, a veszedelmes betegséget maga is megkapta. Pribauerné másfél napi betegeskedés után áldozatul esett a járványos betegségnél, míg gyermeke felépült. A tragikus haláleset városzerte nagy részvétet keltett.

— Büntet a telefonközpont. (Panaszos levél.) Igen tisztelt Szerkesztőség, nem hallgathatom el az aradi telefonközpont egyik-másik (valószínűleg új) alkalmazottjának azt a különös eljárását, hogy megbüntetik az előfizetőket, ha azok a központ valamely mulasztására batorkodnak rámutatni. Itt van egy konkrét eset, amely ma történt velem, de amelyhez hasonló naponta előfordul. Én az 588. számú telefonról a 857. telefonszámot (a Dózsa kenyérgyárat) kerestem. A szórakozott telefonos hölgy a 877. számot kapcsolta. Jó, tévedett, gondolom és pár percig vártam. Azután csöngettem. Még mindig a tévesen kapcsolt 877. szám volt. Újból vártam, újból csöngettem, de a központbeli hölgy még mindig nem választott szót. Végre a tizenkettedik percben megtönnnyebülttem, mert a telefonkezelőnő hangját hallottam. „Kedves nagysád — mondtam a tölem megezőköt nyugalommal — ha már tévesen köt össze valamely számmal, legalább igyekezzék a hibáját helyrehozni.” — És tudja szerkesztő ur mi történt? A telefonkezelőnő egyszerűen beszüntette a velem való érintkezést. Hiába csöngettem, kopogtam, zörögtem, kiabáltam, esdekeltem — nem jelekezett. Megbűntetett, mert panaszkodni merészkedtem. Kérem a tisztelt Szerkesztő urat, eszközölje ki, hogy a központ jelentkezők azoknak az előfizetőknél is, akik ellen ők valami vétséget elkövettek. Tisztelettel: Egy előfizető.

— Két betörés egy utcában. Ma éjjel a Gyár utcában két betörés történt üzletekben. A rendőrség eddig szerzett adatai szerint mindkettőt egy tettes követte el, aki azonban nem lehet kezdő e téren. Reich Gyula fűszerüzletének sítáját kiemelte a betörő a sarkából és az üvegajtó tábláit betörve jutott a helyiségbe, ahonnan 50 korona értékű pénzt és dohányt lopott el. — Dvorzák Lajos üzletének dohánynyét kiszedte a csatornából és hatalmas testi erőre valló erőfeszítéssel körülbelül másfél méternyire visszahajtotta a vastag vaslemez. Mikorra azonban elvégezte ezt a fáradságos munkát, megzavarák és meg kellett ugrania, mielőtt még lothatott volna. A nyomozás folyik.

— Egy csatorna körül. A következő sorok közlésére kérek föl bennünket: Egynemely aradi lap kedvét lel abban, hogy engem megtámadjon, mert a Lovardai utca 1. számú házamban még nem készítetttem el a Shone csatornát. Annyi a valóság a rólam megjelent hírlapi közleményekből, hogy én eddig különböző toronyai birtokomon folyó mezőgazdasági teendőim miatt nem tudtam elkészíteni a csatornát. Legutóbb becsületszavammal elhatároztam, hogy megígértem, hogy aprelisra bevezettem a csatornát. Szavamat meg is fogom tartani, az engem ok nélkül támadóknak pedig a törvényes fórum előtt adok alkalmat, hogy vádjaitak bebizonyíthassák. Tisztelettel Krizsan Sándor.

— Kétszáz ezer korona tüzkár. Budapestről jelentik: Marx és Grossmann budapesti érkező gyárosok Visegrádi utca 106. szám alatt levő gyárhelyiségekben ma tűz ütött ki, amely csakhamar nagy mérvet öltött s a szomszédos gyártelepeket is veszélyeztette. A tűz átcsapott a szomszédos Kunz fale vasgyárba. A tüzoltóknak csak több órai megfeszített munka után sikerült a tüzet lokalizálni. A kár kétszáz ezer korona.

— Gyógyítható-e a tüdőbaj? Ezzel a fontos kérdéssel foglalkozik egy népszerű broszura, amelyet Guttman H. dr. a Finsen-intézet főorvosa írt. Ebben a füzetben egészen új utakat találunk a tüdőbajok ellen való küzdelemre. Hogy mindenkinek, aki tüdő-, nyak-, vagy gégefőbetegségben szenved, lehetségesse tegyük ennek az illusztrált könyvnek a megszerzését, teljesen ingyen és bérmentesen küldjük el minden betegnek. Csak egy levelezőlapot kell érte írni a Puhlmann & Co. cégnek, Berlin 947. Müggelstrasse 25.

— A t. kereskedelmi és irodalmi alkalmazottak figyelmébe! Tisztelettel értesítem, hogy február hó elején a Pichler Sándor írógépvállalattal kapcsolatosan, annak helyiségében. Harszinger-utca 5. új esti könyvelési tanfolyamot meg nyitottam. Tandíj havi 10 korona. Engel Mór tanfolyamvezető. 827

— Opre-féle gőz- és kádfürdő Tököllytér 1. Minden kényelemmel a n. é. közönség rendelkezésére áll: gőzfürdő férfiak részére reggel 1/6-tól 1 ig nyitva Hölgyek részére kétfél és péntek d. u. 2-től 6-ig nyitva. Kádfürdő (kabinfürdő) reggel 1/6-tól este 10-ig nyitva. 10 darab bérletjegy 8 korona.

— Japán dísz tárgyak lakkaszták, kávé és tea-készletek Kotányi János paprika lerakásában Robitzek Józsefnél József főherceget 3.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

TÁRKASÁGOK.

(Különböző keresztelők.) Többször írt már az Aradi Közlöny a pécskai hívők elégedetlenségéről, amelyet a pécskai plébánosnak az a kívánsága keltett, hogy a hívők több párbért fizessenek.

Ma zajos képviselőtestületi ülés volt Pécskán. Az ülés előtt kisebb csoportokban verődtek össze a gazdák és természetesen a párbér ügyről beszéltek. Egyik „esküdt” méltatlankodva mondotta:

— Mikor az első fiam született, akkor husz krajcárt fizettem, mikor a második, akkor már negyvenet. Most, hogy a harmadik is világra jött, hatvan krajcárt kellett leszurkolnom a papnak! Hát mennyivel különb keresztiséget kapott a legkisebb hatvan krajcárt, mint a legnagyobb huszért?

(A pesti háziur Amerikában.) Egy háziur Amerikában járt tanulmányuton. Amint ott kóborolt a newyorki házak között, egyszer csak egy ugynevezett felhőkarcolót pillantott meg.

A tizenhatemeletes ház roppant nagy tiszteletet ébresztett a pesti háziurban, aki meglepetésében így sóhajtott fel:

— Az ördög vigye el, ez már aztán ház. Itt mire az ember a steigerolást a tetőig elvégzi, alulról már újra kezdheti.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A hazárdjátékosok. Moncza György, a sikkasztó aradkövi-i jegyző bűnügyében befejezéséhez közeledik a vizsgálát. A jegyző vallomásában kilenc aradi és megyei embert nevezett meg, akikkel egyik aradi kávéházban hazárdjátékokat játszott. A vizsgálóbíró az erre vonatkozó ügy iratait áttette a büntetőjárásbíróshoz, ahol a hazárdjátékosok és a kávéház tulajdonosa ellen megindították az eljárást.

§ Rablás a Salac-utcában. Körösi Ödön és Igrisan Demeter általános aradi munkások a múlt év november 17-én együtt ültek a Weiszfőie kávéházban. Igrisan arról panaszkodott, hogy nincs pénze, mire Körösi biztatni kezdte, hogy menjen vele, ő majd szerez pénzt. Elindultak együtt a kávéházból s a Boros Béni-téren találkoztak Pejő Józseffel, akinek mellényén vastag aranylánc függött. A két alak követte Pejót s amikor a Salac utcában a Központi Szálló kerítéséhez ért, Körösi elebe ugrott, mellbe ütötte s le tépte láncát, amelyen egy tula óra s egy aranygyűrű csüngött. Igrisan négy öt lépésnyi távolságból nézte a történeteket. Pejő kiáltani kezdett, rendőrök siettek elő, akik lefűltek Igrisánt s tüdőzöbe vették Körösit, aki futás közben eldobta a láncot s órát. Körösi a fogházban megörlött s így az aradi esküdtbíróshoz ma csak Igrisan felett ítékezett. Eckensberger Károly kir. ügyész kérte az esküdtteket, hogy Igrisánt mint rablás bűntetteben tette, mondják ki bűnösnek. Ezzel szemben Krenner Zoltán dr. védő hivatkozott arra, hogy a rablást tulajdonképpen Körösi hajította végre, Igrisan pedig csak szemlélője volt a történeteknek s így bünség. Az esküdték a védő érvelésének adtak helyt s a törvényszék három havi fogháza ítélté Igrisánt, de a büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

§ Gyujtogatásért tizenharmadfélevi fegyház. Mármaroszigetről jelentik: Érdekes bűnügyet tárgyalt a mármaroszigeti törvényszék, mint esküdtbíróshoz. Zoldán Chaim Moskó 34 éves ki patiki lakos állott a bíróság előtt gyujtogatás bűntette miatt. Zoldán ugyanis 1912 október 20-án éjnek idején folgyuttotta Selyak István ki-patiki lakos házáat, amelyben a károsult gazda kilenced magával a legmélyebb álmát elud s. Ezzel

beréletben szerencsére nem esett kár, mert a bentlévők idejekorán kimenekültek, az anyagi kár azonban 3000 korona volt. Az esküdtek Lünöcsök mondták ki a vádlottat és a törvényszék tizenkét és fél évi fegyházra és tíz évi hivatalvesztésre ítélte el. A szigorú ítélet még az esküdtekben is megdöbbenést kellett. A vádlott a 92. § mellőzése miatt semmisségi panaszt jelentett be.

EGYESÜLETI ÉLET

(*) Az aradi vendéglősök és kávéosk ipartársulata egyhangulag *Neujelik József* volt pincéregyleti ügynököt választotta meg ügyvezetőnek és megbizta az iroda vezetésével. Az iroda helyiség továbbra is Szabadság tér 21. szám alatt van. Telefon 571. sz.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

= A rosszul épült hízaló telep. Az aradi sertéshízaló telep részvénytársulat 15 hold földet vett a várostól nyolcszáz koronájával holdját. A belügyminiszter ma érkezett leiratával jóvá hagyta ugyan a közgyűlésnek határozatát, de a földművelésügyi miniszterrel együtt megállapította, hogy a telep építése sem gazdasági, sem közegészségügyi szempontból nem megfelelő és rendkívül sok hibája van. A legnagyobb baj, hogy a hízalók oly módon épültek, hogy bármelyikben történnék el istbetegség, valamennyit el kell zárni. Nem megfelelő a trágyatelep, a daráló elhelyezése és más számtalan sarkalatos építési tévedés felsorolása után azt mondja a miniszter, hogy a város jó akarattal hasson oda, hogy a lehetőséghez képest a hibákat a társulat hozza helyre.

= A hegyaljai motoros bejárása. A kereskedelmi miniszter ma arról értesítette a város közönségét, hogy az arad hegyaljai motoros vasut közgazgatási bejárását március 4 ikére tűzte ki.

= Tenyészbika vásár Aradon. Az Arad-vármegyei Gazdasági Egyesület által az aradi m. kir. gazdasági felügyelőséggel együttesen rendezendő tenyészbika vásár március hó 13 án délelőtt Aradon, a honvéd huszár lakantya megett fekvő barak istállóiban lesz megtartva. Az erre vonatkozó felhívásokat az egyesület most küldi szét. A vásáron részt venni óhajtó tenyésztők, akik esetleg bejelentő ívet nem kaptak volna, e végett az egyesület titkári hivatalához forduljanak. A vásárra magyar, simentháli, berni és pinzgabi tenyészbikák jellelhetők be.

Budapesti áru- és értéktörvény.

Tartalék módosítás

Budapest 13. február 13.

Közárú.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Alig tartott árak.

Határú.

Összesen 3.000.000

Buza 1913. áprillatra	11.58	11.59	11.61	11.62
Buza 1913. októberre	12.17	12.18	12.20	12.21
Rozs 1913. áprillatra	9.88	9.89	9.90	9.91
Rozs 1913. októberre	9.63	9.64	9.67	9.68
Tengeri 1913. májusra	7.73	7.74	7.75	7.76
Zab 1913. májusra	10.31	10.32	10.32	10.33
Zab 1913. októberre	8.00	8.01	8.03	8.04

Az árak 50 kilósra vonatkoznak.

Budapesti értéktörvény (febr. 13.)

Oszták hitel	619 75
Magyar hitel	814
4% koronajáradék	84 07 1/2
Oszt.-magy.-államv. uti	712

Jelzálogbank	426
Leszámlatörvény	515
Hazai Bank	288
Magyar Bank	564 75
Keresk. Bank	3736
Rimanurányi	706 75
Salgótarjáni	768
Közuti Vasut	875 50
Városi Villamos	868

Bécsi értéktörvény (febr. 13.)

Oszták hitel	620 50
Magyar hitel	812
Oszták-magyar államv.	702 50
Déli vasut	114

A Temesvári Lloyd-társulat terményesarmánjának hivatalos árjegyzése (Árak 100 kilogrammonként: korona értékben) 918 febr. 13. Buza 75 kilogrammos 20.55 - 20.65 78 kilogrammos 20.65 - 20.75, 77 kilogrammos 20.85 - 20.95, 79 kilogrammos 20.95 - 21.05 Rozs (prima) 18.10 - 18.20 (közép) 17.90 - 18.00 Arpa (kerfőző) 20.05 20.35, (takar. arpa) 18.10 - 18.30, Zab (prima) 20.40 20.30, közép: 19.00 - 19.40. Tengeri réz, (magyar) 11.70 - 11.90, új 11.60 - 11.80, (román) régi 19.25 - 19.35, új 19.30 - 10.50 Burgonya 1.00 kgr. (fehér) 5.60 - 5.70, (rózsza) 6.30 - 6.40.

Felolós szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Pénteken, 1913. február hó 14 én:

A) Bérlet. B) Bérlet.

A kedves Augusztin.

Operette 3 felvonásban. Irta: Bernauer Rudolf és Wellich E. nő Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerlette: Fall Leó. Rendezi: Polgár Sándor. Karnagy: Tilger A.

SZEMÉLYEK:

Bogumil	Győző Alfréd	Pip z, zászlós	Nógrádi M.
Heena	Dióssy Nusi.	Pape du	Szabó Lajos.
Gyuró	Balázs Bálint	Heller	Hu zár K.
Miko Ich	Haditska L.	Jassmirgott	Polgár S.
Burkó, őrnagy	Keller István.	Anna, leánya	Sz. Rontay B.
Mirkó	Olasz Gy.	Zalagoff	Herold Ede.

Kezdetek este 7/8 órakor.

NYILTÉR.*

MENYHÁZA FÜRDŐ
a f. évi május 15-én kezdődő idényre
BÉRBEADÓ.

931

Ajánlatok hűlőn a fürdőre és lakásokra és külön a vendéglőre, vagy mindenre együttesen is megtehető a **borossebesi uradalom jogtanácsosánál (Arad, Luther utca 2. szám I. em. 6. ajtó.)**

Éppen vallomást akart tenni!

az Éva-keringőnél volt, amikor köhögő roham lepett meg. Abba kellett hagynom a táncot és elszalasztottam az alkalmas pillanatot. Tudja Isten, mikor fog majd komolyan beszélni! — Látod! Tudad, hogy meg vagy hűlve, mégsem vettél magadhoz néhány szodeni pasztillát! Hány or mondtam már, hogy ha társaságba mégy, legalább egy darabot végy a szádba és társalgás közben is elszopogathatsz néhányat föltűnés nélkül. Ez üdén tartja a torkot és nagyszerűen megvéd a meghűléstől. De valódi Fay fé ék kell követelni, mert a kurához használt gyógyforrás vizéből készül. Egy doboz ára csak 1 korona 25 fillér.

Köszönetnyilvánítás.

Nem mulaszthatjuk el mindazoknak, kik felejtethetetlen halottunk, néhai

özv. König Magnusné
szül.-Kropák Franziska

február 11-én végbement végtisztessége alkalmával számos megjelenésükkel, részvét nyilváníatásukkal, fájdalomukat enyhítették.

Végül mindazoknak, akik az elhunyt ravatalára koszorút helyeztek, ezuton is fogadják köszönetünket.

Arad, 1913. február 13-án.

233

A gyászoló család.

V. 2140/1. 1912. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1912. Sp II. 949/2 számú végzése által Lengyel Testvérek, Szabó Albert, Tiszafüredi tdkpénztár r t. végrehajtatók javára 3870 kor. tőkék és járulékai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtások alkalmával bíróilag le és felü foglalt és 938 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvánosárverés utján eladatnak

Mely árverésnek a hejyszinén, vagyis Aradon, Tökölly-tér 5. sz. alatt leendő eszközzésére 1913. évi február hó 15-ik napjának délután 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1913. évi január hó 26. napján.

Török Dénes,

1114

bíróági vörrehaltó.

Névjegyek

eslnos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVENYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiu **cipők,**
vizhatlan

Vadász cipők

őszi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban

791

K 16-50 és K 20-50 árban

Kizárólag

WEINBERGER JANOS-NAL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt árak félárban.

Pró hirdetések

LEVELEZÉS.

„Csók Pal”

Jelzett helyen és időben ott voltam, nem láttam. Leveleimet semmisítse meg Pozsonyi. 1104

OKTATÁS.

Magántanulmány

gimnázium, reál és polgári iskolák összevont vizsgáira is mérsékelt díjazással előkészít felelősséggel Izr. Fiuinternátus Chorin Aron utca 1. sz. 816

Kereskedelmi szaktanfolyam,

mely már 5 éve áll fenn, újabban a „Gyakorló gyorsírók társasága Budapest” szakfelügyelete alatt áll és vizsgálatok is a feletti egyesület által kiküldött bizottság előtt történnek. A gyorsírást továbbra is László Lipót ut. okl. gyorsírás-tan. adja elő. Február hó 1-én új tanfolyam vette kezdetét mérsékelt tandíjakkal. Beiratkozni e hó 15-éig lehet, a mulasztott órákat külön órákban pótoljuk. Végzet növendékeim részére az állásközvetítés díjtalan. Telefon 5—13 Ziffer Sándor Andrassy-tér 21. szám. I. emelet. 718

ALKALMAZÁST KERES.

Házvezetőnek

ajánlkozik magányos uri emberhez 24 éves nő leány, ki a háztartás minden ágában jártas. Levelet „Háztartás 88” jellegére a kiadóba, jelezve e lapban. 1106

Uradalmi kertész

március 1-re állást keres. A kertet szét minden ágazatában teljes jártassággal bír. Érti a díszvirág, konyha-, szőnyeggyök, sokoldalú és tervszerű kiültetését, valamint a koszorú és csokor készítését. Szíves megkeresést kérem levélben Buzay Demeter címen, Muszka. (Arad m) 1101

ÜZLETEK.

Üzlet.

Vidéki nagyközségben piac-téren 40 éve fennálló vegyeskereskedés, kedvező feltételek mellett azonnal átadó. Ertekezni lehet Szachs Ignác, Bokszeg. 1113

INGATLAN.

Két ház

Angyal-utca 20/a. sz. adómentes ház, 10 év óta fennálló szatócsüzlettel; továbbá Angyal-utca 25/a. sz. ház, 20 év óta fennálló szatócsüzlettel mindkettőben italmérés és trafik engedély van, eladó. 1046

Egy 28 év óta fennálló

80000 korona évi falgalmu vidéki vegyeskereskedés, sarok házzal, kényelmes szép lakással, korlátlan italméréssel, donanyitóz-dével, helyg- és váltóardával, más váliatlat miatt januáron szonnan eladó. A vételhez 10.000 korona készpénz szükséges. Cím a kiadóhivatalban tudható meg. 1112

VÉTEL ÉS ELADÁS.

8 hónapig használt

eredeti Singer balkaros varrógép, helyszüke miatt, olcsón eladó. Cím a kiadóban 1100

KIADÓ LAKÁS.

Elegánsan butorozott

különbejáratu utcai szoba február 18 ikára kiadó Perényi-u. 8. sz. 1078

Andrassy-tér 3. sz.

Neuman-házban egy 4 szobás II. em. lakás kiadó. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában. 883

Moderen

földszinti lakás, mely áll 5 szobából, előszobából, csukott folyosóval és minden egyéb hozzátartozóból 1913. május hó 1-re gróf Apponyi Albert-ut 1. sz. alatt kiadó.

Egy utcai

és egy udvari szobából álló garcon lakás kiadó. Apponyi Albert-körút 1. sz. alatt.

Weltzer János utca 17. szám alatt több lakás kiadó. Bővebbet ugyanott a hazmesternél. 1095

Forray-utca

és Hasszinger utca sarok egy földszintes 3 szobás lakás és az első emeleten egy 4 szobás lakás kiadó. Bővebbet Stern C. Forray-utca. 1096

Az Andrassy-téren

az első emeleten intézetnek esetleg divatszalonnak alkalmas utcai lakás május 1-re kiadó. Bővebbet a kiadó hivatalban.

4 szobás lakás

kiadó, csendes házat kedvelőknek különösen alkalmas — megtekintendő Knézich Károly-u. 9. sz. 900

Kiadó lakás

folyó évi május 1-től 3 és 4 szobás lakás, fürdőszobával, hozzátartozó helyiségekkel, és azonnal egy alkalmas műhely, raktár vagy istálló helyiségek padlás és fél udvarral együtt Lovarda-utca 1. 477

KÜLÖNFÉLE.

A legpompásabb

zöld paprika ízt kapjuk ha levasse, n ártásba vagy szalonára pár csepp zöld paprika kivonatot cseppentünk. Egy üveg Zöld Paprika kivonat ára 1 korona. Földes Kelemen gyógyszerháza, Arad. 1224

Ügyes kárpitos 1211

ajánlkozik e szakmába bármely kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, úgy saját műhelyében, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre ártalmelérés nélkül Stáhl W., Thökoly-tér 7. sz.

Diamant Jenő

Weltzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület és díszmü badogos munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken. 511

Bér-autók

Taxameteros:

Telefonszám

810

2001

Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 5. sz.

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező, csillár- és izzótestek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.
Telefon 595. szám.

Gyakornok,

irodai teendőkben jártas, azonnali belépésre kerestetik.

Magyar és nemzetnyelvű ajánlatok ::

Seidner Bernát és Fia

Soborsin 1110
címeire küldendők.

771—1912. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyhalmágyi kir. járásbíróságnak 1912. évi Sp. 750. számú végzése következtében dr. Jeszenszky Elek ügyvéd által képviselt Özv. Sztán Tódorné tiszafalvai lakos javára 68 kor. 57 fillér s jár. erejéig 1912. évi december hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1020 koronára becsült következő ingóságok, n. m.: szarvasmarha s egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a n-halmágyi kir. járásbíróság 1912-ik évi V. 468. számú végzése folytán 68 korona 57 fillér tőkekövetelés, ennek 1912. évi augusztus hó 30. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 62 korona 23 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Tiszafalván leendő megtartására 1913. évi február hó 25 ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-al értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyhalmágyon, 1913. évi február hó 1. napján.

Riedl Ákos,
kir. bir. végrehajtó.

1111

THE VERA

American Shoe

A jelenkor legfőkéletesebb, legkényelmesebb, és legtartósabb amerikai cipője

szok, bőrgel és gyarmatok részére
Kérjen képes árjegyzéket.

Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U.S.A.

Egyedül raktári

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442. ma Telefon 442.

„VICTORIA“ takarékszövetkezet mint részvénytársaság ARADON.

Meghívás.

Az intézet alapszabályainak 17. §-a értelmében az intézet helyiségében Aradon, (József főherceg-ut 2. sz.)
1913 évi február hó 23-ik napján délelőtt 10 órakor tartandó

XXV. évi rendes közgyűlésre

a t. részvényes urak tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése és az 1912. évi zármérleg megállapítása.
2. A tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal.
3. A jelenléti jegyek értékének megállapítása.
4. Három igazgatósági tag választása.
5. A felügyelő-bizottság választása.

A személyesen vagy meghatalmazott által a közgyűlésen részt venni óhajtó t. részvényesek ezennel felkéretnek, miszerint az alapszabályok 22. §-a értelmében a közgyűlésen való részvételüket és illetve megbízotti minőségüket az igazgatóságnál a közgyűlést megelőzőleg legalább 24 órával bejelenteni sziveskedjenek.

Arad, 1913. évi február hó 11-én. **AZ IGAZGATÓSÁG**

Vagyon.

Mérleg- és vagyonkimutatás.

Teher.

	Korona	(III)	Korona	(III)		Korona	(III)	Korona	(III)
Készpénz	440044	01			Alaptőke: 12500 darab részvény				
Giro-számlán	229376	34	669420	35	á 200 korona			2500000	
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett					Általános tartalékalap	1000000			
tőkék			475984	80	Külön tartalékalap	821103	83		
Leszámitolt váltók álladéka... ..			17622088	10	Nyugdíj alap	223000		2044103	83
Jelzálog kölcsönök			3033460		Takarékpénztári betétek			13580255	03
Folyószámlai kölcsönök értékpapir-					Pénztári letétek			43683	06
és jelzálog-fedezettel			1905769	89	Visszleszámitolt váltók			6265016	84
Előlegek értékpapirokra			64332		Be nem fizetett tőkekamatadó			33944	19
Értékpapir-tárca:					Fel nem vett osztalék			5300	
500.000 kor. n. é. Pesti Hazai Első Taka-	425000				Hitelezők			39941	13
rékpénztár egyes. 4% községi kötv. á 85					Előre felvett kamatok			252150	10
100.000 kor. n. é. Egyesült bpesti fővárosi	95000				Nyereség áthozat 1911. évről	35568	28		
takarékpénztár 4 1/2% záloglevél á 95					Tiszta nyereség	367648	23	403216	51
24.500 kor. n. é. Hazai bank r. t. 4 1/2%	22785								
kam. kötvény... .. á 93	32000								
20 drb. Osztrák-magy. bank részvény á 1600	40000								
100 drb. Ustredni banka ceskyeh sporitelen									
részvény á 400									
60 drb. Hungaria aradi pamutgyár rész-	30000								
vény á 500									
200 drb. Általános biztosító bank r. t.	40000								
Nagyszeben részvény á 200									
50 drb. Magyar pénzügy. közp. hitelbankja									
részvény á 1000 leirva									
Különféle pénzügyintézetek és vállalatok	119030		803815						
részvényei									
Intézeti házak Aradon, József főherceg-ut 1. és 2. sz. fiókintézeti házak Kisjenőn és Borosjenőn és más ingatlan vagyon			477526	25					
Adósok			81415						
Leltár	17066	84							
Leírás	1706	84	15360						
Hátralékos kamatok			18439	30					
			25167610	69				25167610	69

Arad, 1912. december hó 31-én.

Raicu Sebő, s. k.
vezérigazgató.

Moldován János, s. k.
könyvelő.

Az igazgatósági

Veliciu Mihály, s. k.
elnök.

Ciorogariu R. Roman, s. k.
alelnök.

Dr. Ciacian Miklós, s. k.

Trutia Péter, s. k.

Vatianu Traján, s. k.

Dr. Demian Aurel, s. k.

Secula Axent, s. k.

A felügyelő-bizottság:

A fenti számlát megvizsgálva helyesnek találta.

Dr. Ispravnic Széver, s. k.
elnök.

Dr. Ardelean Corcel, s. k.

Dr. Németh János, s. k.

Dr. Vessa György, s. k.

Givulescu Prokop, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése:

Tisztelt közgyűlés!

Van szerencsénk jelenteni, hogy 1912. üzleti év folyamán több ülést tartottunk egy központban, mint a kisjenői, világosi és borosjenői fiókintézeteknél; megvizsgáltuk az ügykezelést, az összes üzleti ágakat, s mindenütt rendet és pontosságot találtunk.

Az igazgatóság által elének terjesztett mérleget, nyereség- és veszteségszámlát megvizsgáltuk, összehasonlítottuk a fő- és segédkönyvekkel, s úgy

találtuk, hogy mindenben megegyezik az 1912. év végi állapottal, a fő és segédkönyvekkel, a kereskedelmi törvény és intézet alapszabályaival.

Mindezek alapján elfogadjuk mi és elfogadásra ajánljuk Önöknek is az igazgatóságnak a K 403.216.51 tiszta nyereség felosztására vonatkozó, valamint a többi indítványait is, kérve egyben Önöket, hogy az 1912. üzleti évre úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni kegyeskedjék.

Arad, 1913. február hó 10-én.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Ispravnic Széver, s. k.
elnök.

Dr. Ardelean Cornel, s. k.

Dr. Vessa György, s. k.

Givulescu Prokop, s. k.

Dr. Németh János, s. k.